

Sloveni - najgermánskejší Germáni.

<http://www.tajnedejiny.sgo.sk>

Copyright © Oskár Cvengrosch

Text je možné voľne kopírovať a rozširovať na nekomerčné účely.

Úprava obsahu je možná len zo súhlasom autora.

Kto sú Germáni, či germánske národy dozvieme sa v každom lexikóne, či v detskej encyklopédii. Germáni zaberajú súvislé územie od severu až po stred Európy, hovoria germánskymi jazykmi, ktoré sú si navzájom príbuzné a majú spoločnú, vzájomne previazanú históriu. Na severe žijú Nóri a Švédi, s nimi susedia z juhu Dáni, na západe sú Flámi, na juhu Rakúšania a čiastočne Švajčiari a medzi nimi v strede sa rozkladá územie najväčšieho národa spomedzi Germánov - Nemci.

Prevláda názor, že predkovia týchto Germánov osídlili južnú Škandináviu zhruba okolo roku 2000 pred naším letopočtom, odkiaľ potom expandovali smerom na juh k Alpám, pozdĺž Dunaja, neskôr do Talianska a Španielska. V 1. storočí už zaberali pomerne rozľahlé územia Európy od severu až po Dunaj, a od Čierneho mora po Rýn, pričom v nasledujúcich storočiach postupne ovládli územie až po Jadranské more a Peloponéz, obsadili Apeninský polostrov (Ostrogóti, neskôr Longobardi) a temer celý Pyrenejský poloostrov (Visigóti, Suebi) a severnú Afriku (Vandali).

Germánia podľa Tacita v 1. storočí po K. Podľa jeho opisu Suebi zaberajú významné územné pozície v rámci celej Európy.

Koncom 5. a začiatkom 6. storočia sa kdesi strácajú, akoby sa prepadli pod zem, a na ich výsostných teritóriách sa akoby zo dňa na deň objavujú Slovania.

Územie preukázateľne obývané Slovanmi v období od 6. do 9. storočia.

V súčasnosti najväčší germánsky národ - Nemci, odvodzujú svoj pôvod od už spomínaných Germánov, ktorí pokorili Rím i mnohé národy Európy, avšak ich skutočný pôvod je tak trochu záhadný. Arabský historik a zemepisec Al-Mas'údí (pravdepodobne 890-956) vo svojej knihe *Kitáb at-tanbíh va l-išráf* (Kniha poučenia a opráv), na počudovanie, opisuje Nemcov ako Slovanov⁴⁸.

Z iných veľkých riek treba spomenúť Dunaj, ktorý sa v reči Slovanov nazýva aj Morava. Je to veľká rieka, široká okolo troch míľ. Z Konštantínopolu trvá cesta k jej brehom niekoľko dní. Na jej brehoch sú sídla slovanských Nemcov a slovanských Moravanov. Odkedy sa Bulhari stali kresťanmi, tiež sa usadili na Dunaji.

Al-Mas'údí ide pekne po poriadku. Pri prameni a na začiatku slovenskí Nemci, v strede Moravania (Maravania alebo Muravania) a pri jej ústi Bulhari.

V knihe *Kitáb murúdz az-zahab vama'ádin al-džauhar* (Ryžoviská zlata a bane na drahokamy) v časti opisujúcej Slovanov Al-Mas'údí sa vyjadruje ešte jednoznačnejšie⁴⁹:

Potom treba spomenúť Slovanov, ktorí sa volajú Ustutrána (prekladané ako Stodorania). Ich vládca sa volá Basklábidž. Potom kmeň Dúlába (alebo Dúlána - kmeň Dudlebov), ktorého vládcom je v súčasnosti Vándž-sláf (Václav I.; 926-935). Potom kmeň Námadžín (Nemci), ktorého kráľ sa volá Garána. Tento kmeň je najstatočnejší a najrýchlejší spomedzi Slovanov...

Archeologické nálezy z oblasti východného Nemecka i množstvo topografických názvov prítomnosť Slovanov potvrdzujú. Koniec - koncov nepopierajú to ani samotní Nemci, ktorí sebaavedomo dokumentujú zakladanie nemeckých misijných biskupstiev a arcibiskupstiev na obsadených slovanských územiach: Hamburg, Bremen, Hildesheim, Halberstadt, Magdeburg v roku 968; Kolín, Mainz, Würzburg, Bamberg v roku 1007, atď. V roku 983, za panovania cisára Ota Veľkého, vypuklo na slovanskom území medzi riekami Labe a Odra veľké povstanie Slovanov, ktorí zvrhli saské panstvo a zničili budovanú cirkevnú organizáciu.

Protinemecké povstania západných Slovanov sú zdokumentované nemeckými historikmi i na ďalších okupovaných územiach: Starigrad (dnes Oldenburg) 973, Lenzen 929, Havelberg 948, Magdeburg 968, Merseburg 968, Brandenburg 948, atď.¹

Správy arabského historika sú teda zdá sa pravdivé. Boli teda Nemci naozaj Slovania?

Súčasnú predstavu o pojme Germán má na svedomí nemecký filozof, Prus Johan Gottfried von Herder (1744 - 1803), ktorý rozdelil Európu medzi Germánov a Slovanov². V 19. storočí nastal rozmach nacionálneho povedomia európskych národov. Politika Nemeckého cisárstva, ktoré sa chystalo na ďalšiu expanziu na východ, potrebovala takú doktrínu, ktorá by dokazovala pôvodnosť Nemcov na stredoeurópskych a východoeurópskych územiach a odôvodňovala tak oprávnenosť nárokov na tieto územia.

Bola vyfabrikovaná teória o masívnom sťahovaní národov, podľa ktorej sa dozvedáme, že až v období od konca 4. do konca 6. storočia zaujali Slovania svoje súčasné domovy v strednej a západnej Európe. Naproti tomu je zdokumentované, že Slovanské kmene v 8. storočí obývali prevažnú časť dnešného Nemecka, Čechy, východné Rakúsko, sever a juh Talianska a odtiaľ samozrejme všetko na východ.

Podľa tejto teórie Slovanské kmene v priebehu ani nie dvoch storočí opustili močaristé územie a obsadili polovicu Európy, pričom o tom neexistuje jediný hodnoverný historický záznam. Dokonca to dokázali bez kvalitných zbraní, či bojových skúseností, pretože oboje v močariniach mohli nadobudnúť len veľmi ťažko.

Táto romantická predstava pokojného obsadenia obrovského územia (polovice Európy) pokornými roľníkmi naráža na niekoľko zásadných problémov.

1. Na týchto územiach existovalo množstvo pôvodných kmeňov, prevažne Germánskych, pomerne detailne opísaných gréckymi i rímskymi zemepiscami a historikmi. Mali rozvinutú remeselnú výrobu – výrobu zbraní a príslušenstva, obranný systém – sieť hradísk a pevností a vlastnú kultúru tvorenú spoločným jazykom. Slovania toto podľa osídľovacích predstáv historikov dokázali prekonať nie ojedinele, ale plošne na rozsiahlom území do takej miery, že pôvodné obyvateľstvo sa nielen úplne odnárodnilo, ale dokonca prevzalo kompletnú kultúru Slovanov. Takéto niečo sa mohlo uskutočniť len za predpokladu, že by Slovania boli agresívni nájazdníci, ktorí systematicky vyvražďovali celé mestá, alebo boli na kultúrnej vyššej úrovni, čo sa však o obyvateľov močarísk nedá povedať.

2. Za dvesto rokov museli Slovania pochádzajúci spoza Visly obsadiť územie 2500 kilometrov na západ, juhozápad a juh. Viac ako 7 miliónov kilometrov štvorcových. Všade ich zjavne vítali s otvorenou náručou a dychtili po ich roľníckych zručnostiach. Otázkou je, kedy sa vlastne naučili roľníčiť, keď v podstate dvesto rokov nerobili nič, len zaberali cudzie územia?

3. Popri tom všetkom, slovanské osídlenie bolo také silné a intenzívne, že zanikli všetky pôvodné názvy riek, hôr a krajov a ostali len slovanské. Tá sila a intenzita bola priam mystická, pretože Germáni obývajúci územie Germánie, v silnej predtuche blížiacej sa budúcnosti, pomenúvali svoje mestá a dediny slovanskými názvami niekoľko storočí pred príchodom Slovanov, čo v oných bájných časoch (2. stor. po K.) zdokumentoval vo svojom Zemepise Ptolemaios³. Ten na území Germánie opisuje množstvo miest s rýdzo slovanskými názvami ako Bogadion (mesto boga), Kalaigia (kaliť, kalište, Kali), Budoris (budova, budovať), Cravionarion [Kravionarion] (to nepotrebuje ani komentár), Ménosgada (meno gada, hada), Dévona, Riusiava (Rusovce, Ruské), Brodentia (brod), Medoslanion (med a slanina), atď., pričom tam niet ani len stopy po nemčine či nemeckých dialektoch.

Slovanské názvy však nachádzame nielen na dnešných slovanských územiach, ale i na územiach súčasného Nemecka, Rakúska, Talianska a ďalších. Vojenské výpravy Ota III. v 10. storočí a jeho cirkevná kolonizácia, narážala na odpor domáceho slovanského obyvateľstva, nie na odpor vládnucej slovanskej vrstvy, ktorá údajne obsadila územie dnešného Nemecka niekedy v 6. storočí.

Avšak ešte v 16. storočí bola predstava o Germánii úplne odlišná. Dokazuje to aj Johannes Aventinus (*1477 - †1534) vo svojej práci Letopisy Bavorov IV, XX 13⁴, kde v súvislosti s príchodom „Maďarov“ (latinsky Ugros) uvádza, že:

...ti blúdiaci po tri roky po území východnej časti Veľkej Germánie a po území oboch Sarmatií, prešli medzi veľmi divokými národmi po rozsiahlych pustinách i hvozdoch a hľadali si obživu v koristení, lúpežení a lovu. Až v štvrtom roku dosiahli od Arnulfa stálych sídel. Vtedy vpadnú do Dákie – tá sa tiahne spolu s Dunajom na východ – za riekou Tisu.

Aventinus zreteľne popisuje územie za Karpatským oblúkom ako územie Veľkej Germánie. V ďalšom texte opisuje Dákiu, o ktorej hovorí, že *Dákiu až doposiaľ nazývajú „Uhorskom vo Veľkej Germánii“*. Z tejto nenápadnej poznámky vyplýva, že ešte v 16. storočí, za čias Aventinusa, existoval a pretrvával pojem Veľká Germánia. Podľa všeobecne uznávaných predstáv toto územie obývali

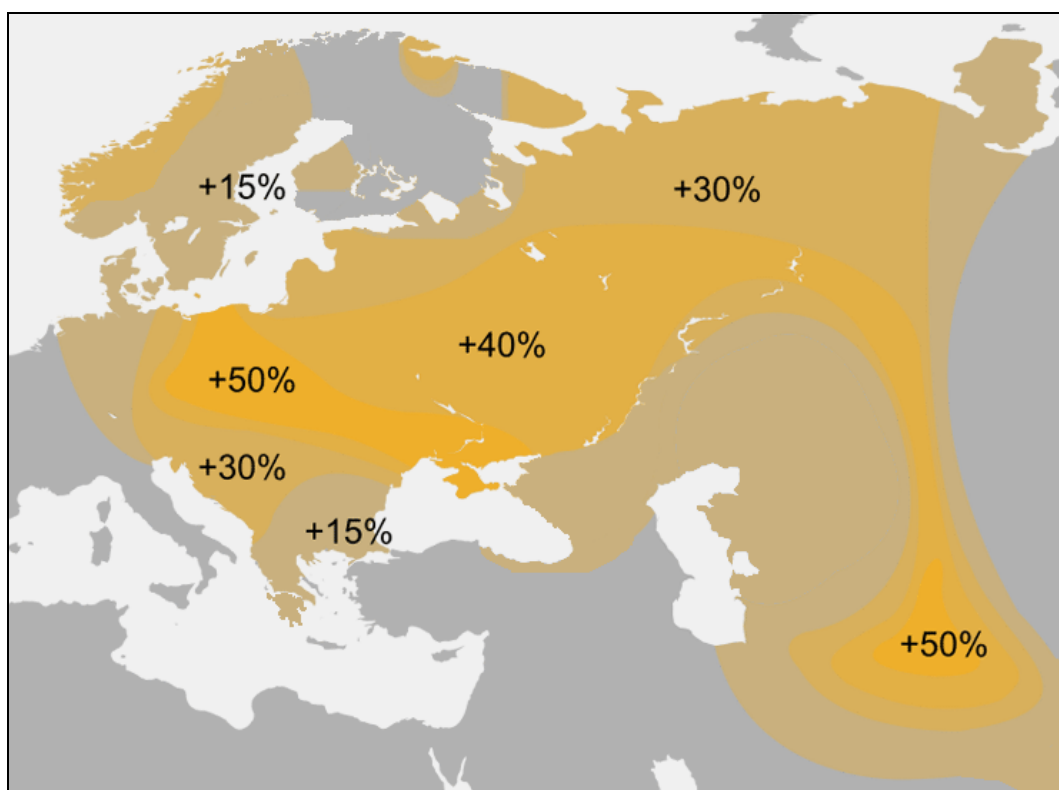
Slovania už minimálne tisíc rokov. Za ten čas sa pojmy Germánia a Veľká Germánia museli stratiť, ibaže by Germáni ešte stále obývali túto časť Európy, a obývajú ju až dodnes.

Tacitus v 1. storočí nášho letopočtu vymedzil Germániu východne od rieky Rýn a severne od rieky Dunaj. Vzhľadom na dôležitý fakt, že starovekými historikmi a geografmi nebol zaznamenaný žiaden veľký pohyb Slovanov smerom na západ (smerom od rieky Pripjať), musíme skonštatovať, že Germáni žili na území Germánie i v 6. storočí, i v storočiach nasledujúcich, až podnes. Dnešné Nemecko nazývané v niektorých jazykoch aj Germánia, dostalo toto pomenovanie nie preto, že tam žijú len Germáni a v ostatnej Germánii nie, ale preto, že toto územie bolo kedysi súčasťou Veľkej Germánie. Územie dnešného Nemecka postupne, počnúc zhruba 1. storočím zo západu postupne smerom na východ obsadzovali, a prenikali do domácej komunity, Kelti a neskôr i cudzojazyční severania (Normani), pričom toto územie neobsadili úplne ani dodnes, čoho živým dôkazom je síce malá, ale stále jestvujúca enkláva Lužických Srbov i množstvo miest a obcí nesúcich slovanské názvy.

Tieto migračné vlny Keltov smerom na východ zreteľne opisuje Tacitus vo svojej Germánii⁵. V nej sa dočítame, že keltské kmene prekračovali rieku Rýn a postupne prenikali medzi Germánov, takže už za jeho čias v západnej časti Germánie (dnešné Nemecko) nachádza keltských Helvetov, Bójov, ďalej Treverov a Nerviov, ktorí sa však už podľa neho, aj keď majú pôvod keltský, hlásia ku Germánom. Druhú migračnú skupinu umiestňuje do Karpatskej kotliny, kde popisuje keltské kmene Osov a Kotínov. Tieto Tacitove opisy Germánie sú v súlade s geneticko – geografickým výskumom posledných rokov, vďaka ktorému je možné preveriť teórie o pôvode a migračných vlnách jednotlivých populácií.

Pre súbor genetických mutácií, ktoré sa vytvárajú v populácii, bol zavedený termín haplotyp. Skupiny podobných haplotypov, odvodených od spoločného predka tvoria haploskupiny. V genetike sú predmetom výskumu haploskupiny chromozómu Y a mitochondriálnej DNA. Y-DNA sa prenáša výhradne v otcovskej línii a poskytuje informácie o predkoch v neprerušovanej paternálnej línii, mtDNA (mitochondriálnu DNA) majú všetci, avšak dedí sa len po matke⁶.

Dnes sú vedci schopní popísať rôzne mutácie chromozómu Y, ktoré sa vyskytujú u ľudí na celom svete. Na základe zoznamu všetkých známych mutácií ľudského chromozómu Y, zaviedlo Konzorcium YCC (z angl. Y-Chromosome Consortium) systém označovania haploskupín Y-DNA písmenami v rozsahu A až R s ďalším delením do podskupín pomocou čísel a malých písmen abecedy⁷.

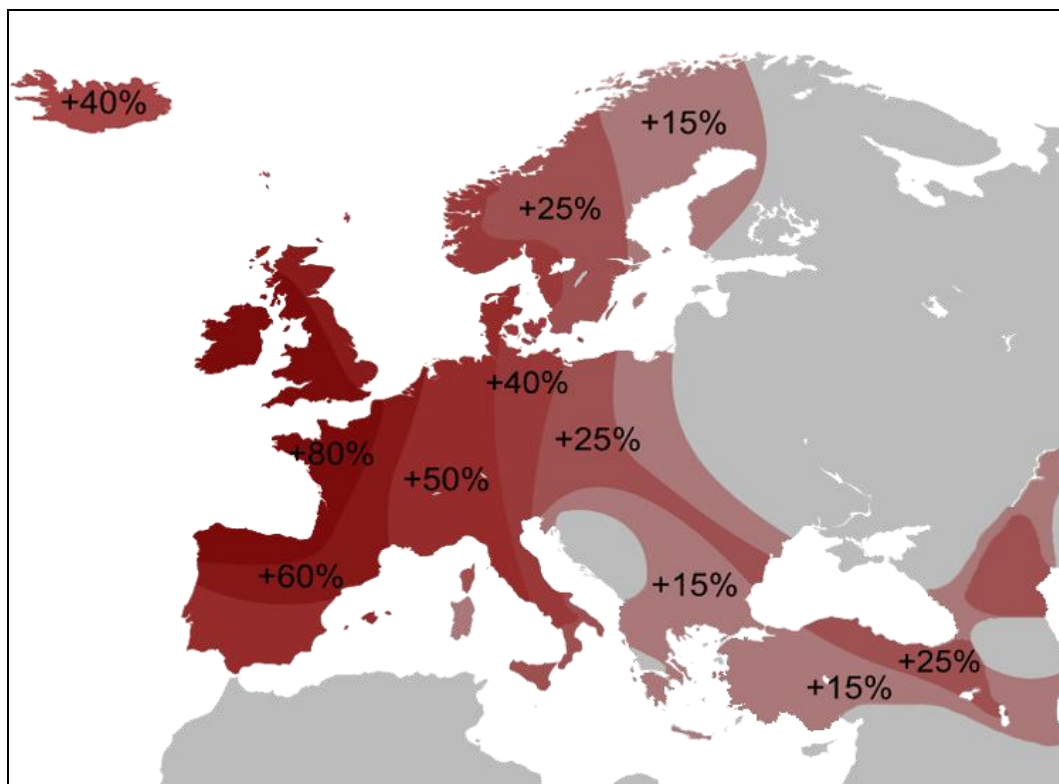
Rozloženie početnosti Y-DNA slovanskej haploskupiny R1a (rozumej germánskej) v Eurázii
(podľa http://www.eupedia.com/europe/origines_haplogroupes_europe.shtml)⁸

Vďaka týmto vlastnostiam chromozómov Y, možno zostaviť približný scenár migrácie pravekých obyvateľov. Tento scenár je možné rekonštruovať i na základe mitochondriálnej DNA (výsledky oboch sú v hrubých rysoch podobné), no analýza chromozómov Y je jednoduchšia, pretože mužská populácia má pri migráciách väčší predpoklad úplne nahradiť predchádzajúcu, vďaka čomu sú následky migrácie v mužskom chromozóme Y omnoho čitateľnejšie.

Na základe rozsiahleho výskumu, ktorý priebežne pokračuje, sú v Európe známe dve dominantné Y-DNA línie - *R1a* a *R1b*. Obe sú si veľmi blízke a pochádzajú od spoločného predka, ktorý žil asi pred 35-40 000 rokmi (Vladimír Ferák)⁶. *R1a* sa považuje za mierne staršiu vetvu a je prisudzovaná Slovanom, ďalej sa vyskytuje v južnom Nórsku, Strednej Ázii (Kyrgyzi), Iráne, Indii a na Srí Lanke. Prevláda myšlienka, že *R1a* tvorili dominantnú haploskupinu medzi jazykovými skupinami Indoeurópanov, ktorí sa vyvinuli do skupín Indo-Iránskej, Mykénskych Grékov, Thrákov, Baltov a Slovanov⁸.

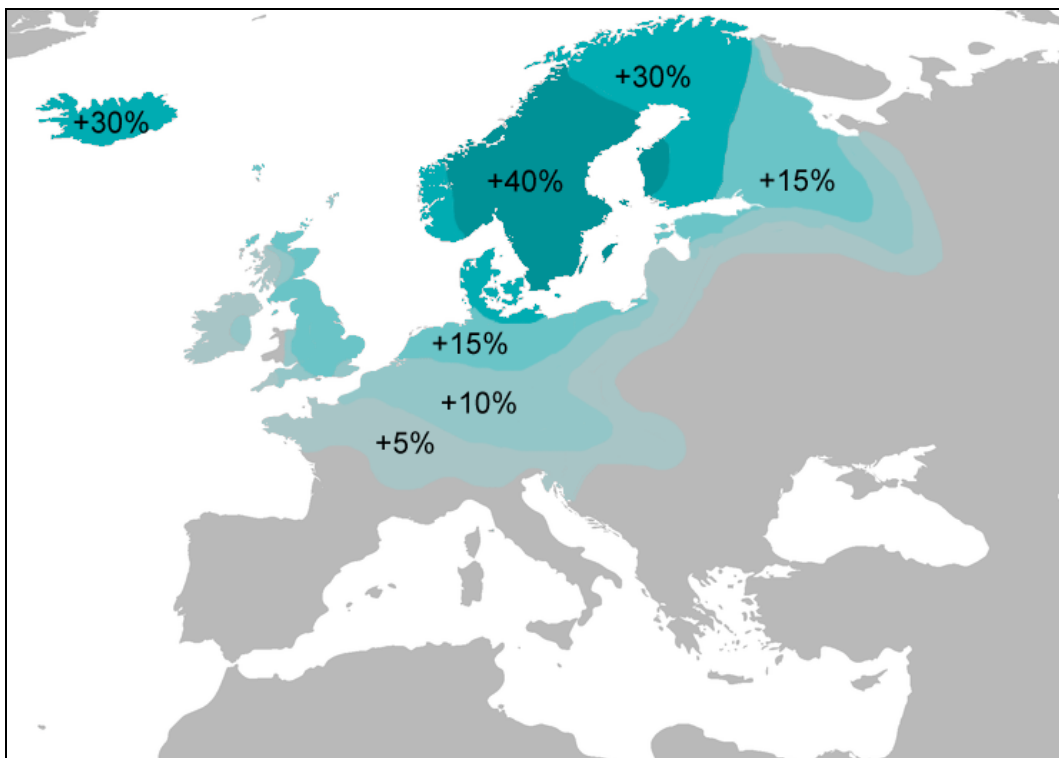
R1b je označovaná ako Kelto-germánska a okrem bohatého rozšírenia v západnej Európe sa vyskytuje v západnej Ázii v čínskej provincii Sin-t'iang a severnom Kamerune.

Prechodovú oblasť medzi týmito dominantnými haploskupinami v strednej Európe tvoria územia Nemecka a Rakúska. Vo východnom a severnom Nemecku Slovanská haploskupina *R1a* sa vyskytuje v 24%, *R1b* je o čosi rozšírenejšia, má podiel v populácii vo výške cca 37%. V Rakúsku je slovanská *R1a* na prvom mieste s podielom 26%, hneď za ňou tesne zaostáva *R1b* s podielom 23%.

Rozloženie početnosti keltskej Y-DNA haploskupiny *R1b* (v súčasnosti nesprávne označovanej ako kelto-germánska) v Európe (podľa http://www.eupedia.com/europe/origines_haplogroupes_europe.shtml)⁸

Uvedené genetické výsledky v celku zodpovedajú archeologickým nálezom i historickým zdrojom. Veľkým prekvapením je však vysoký výskyt slovanskej haploskupiny v Škandinávii, pretože o prítomnosti Slovanov v týchto oblastiach európske historické analýzy (resp. ich interpretácia) zaryto mlčia. V Nórskej populácii má *R1a* rovnaké zastúpenie ako *R1b*, a to vo výške 28%. Vo Švédsku je *R1a* dokonca na druhom mieste hneď za nordickou I1 s podielom 23,5 %. V oboch týchto severských krajinách (dokonca aj na Islande) má *R1a* vyššie zastúpenie v populácii ako napríklad v Bulharsku (14%), či Srbsku (15%). A tu je na mieste otázka: Odkiaľ a kedy sa tam Slovania vzali?

Rozloženie počtosti Y-DNA haploskupiny I1 (nordickej) v Európe
(podľa http://www.eupedia.com/europe/origines_haplogroupes_europe.shtml)⁸

Dobrodružné predstavy o lúpení a kradnutí žien Slovanom neprichádza do úvahy, pretože ide o Y-DNA, ktorý sa prenáša výhradne v otcovskej línii. Čo v laickej reči znamená, že zhruba 30% dnešnej populácie Škandinávie založili mužskí predkovia Slovanov, nositelia R1a. A keďže o systematickom obsadzovaní Európy Slovanmi nie je nikde ani len zmienky, a keďže na obsadzovanie Škandinávie doposiaľ nikto ani len nepomyslel, musíme vychádzať z toho, že Slovania tvorili pôvodné obyvateľstvo Škandinávie. Inak povedané, práve nositelia R1a boli tí, ktorí boli starovekými historikmi a zemepiscami označovaní ako Germáni.

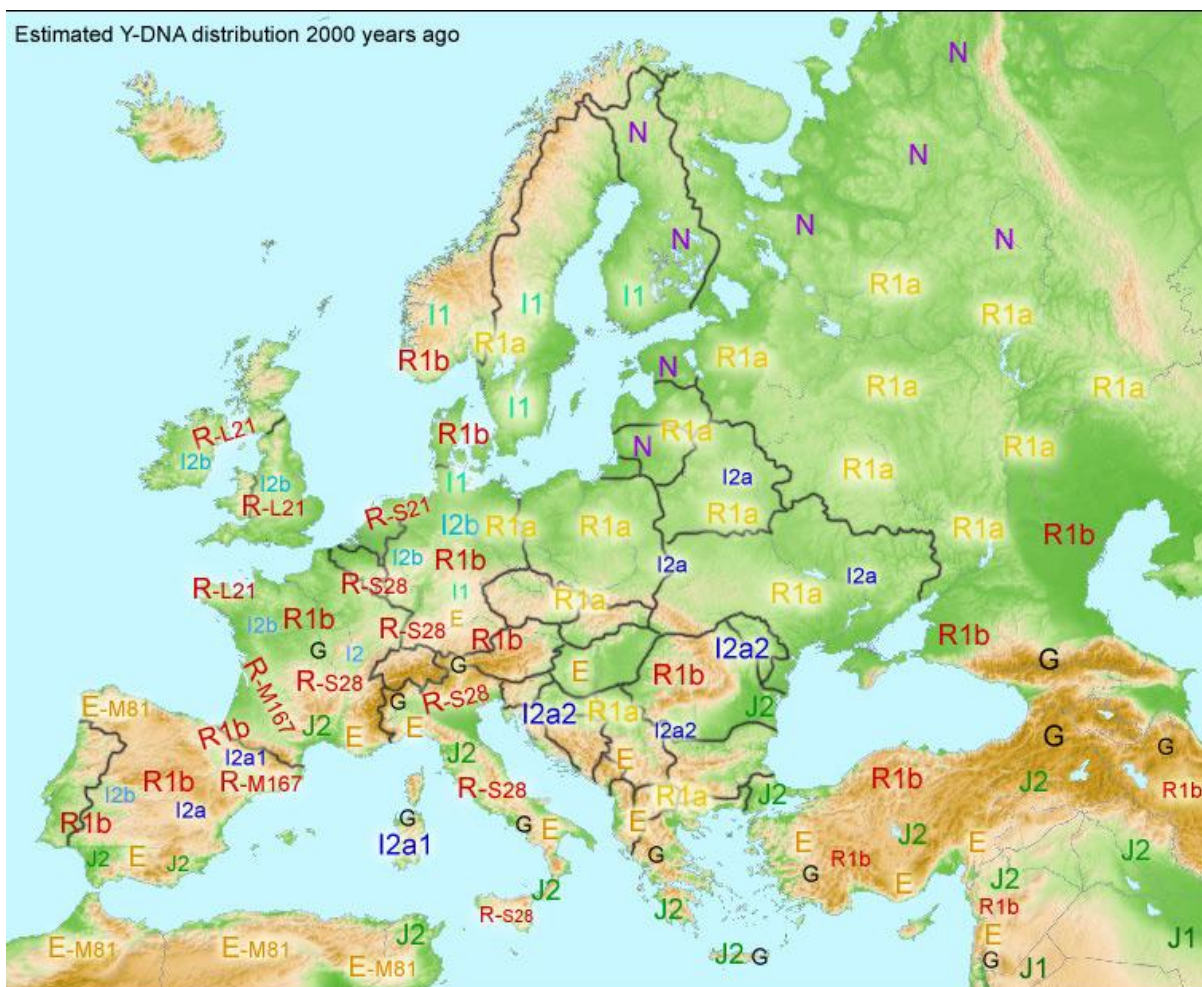
Na stránkach Eupédie, kde môžeme nájsť priebežne aktualizované výsledky geneticko - geografického výskumu Európanov, sa na túto tému dočítame⁸:

...R1a pravdepodobne prišli do Škandinávie skôr (pred R1b), počas obdobia Povrázkovej keramiky. Nositelia R1a sa premiešali s domácou Nordickou I1 haploskupinou a odštartovali tak Nordický bronzový vek (1800-500 p. K.). Majitelia haploskupiny R1b dosiahli územie Škandinávie neskôr, severnou migráciou v období Halštatskej kultúry (1200 - 500 p. K.).

V tomto bode nastáva rozpor medzi DNA (Eupédia) a historickými dokumentmi, pretože podľa nich Slovanov v Škandinávii nie je. Boli a sú tam iba Germáni. Klamú historické dokumenty? Je to možné. Hlavnou príčinou je však zjavné nepochopenie toho, kto bol Germán a čo to slovo v skutočnosti kedysi znamenalo. Na stránke www.eupedia.com je možné vidieť hypotetickú mapu Y-DNA haploskupín rozšírených v Európe pred 2000 rokmi. Mapa bola zostavená podľa súčasnej hustoty obyvateľstva a sťahovania v závislosti od migrácie v posledných 2000 rokoch.

Zreteľne tu môžeme vidieť silné zastúpenie R1a na juhu Škandinávie, v strednej Európe (Poľsko, Slovensko, Čechy, Morava, východné Nemecko), na územiach dnešného Srbska i Chorvátska, Macedónie (vrátane tej gréckej) a Trákie. Po pripiat'ských močiaroch niet ani len stopy, naopak, paradoxne na toto územie autori umiestnili haploskupinu I2a.

Na mape je evidentné dominantné postavenie slovanskej R1a na línii – južná Škandinávia, Čechy, Chorvátsko, Srbsko, severné Grécko a odtiaľ ďalej na východ. Súčasná početnosť Slovanov pri dodržaní logiky a prírodných zákonov predpokladá približne rovnako silnú početnosť (v pomere s ostatnými haploskupinami) i pred 2000 rokmi i pred ďalšími tisícami rokov, dokonca, haploskupina R1a tu bola evidentne skôr ako R1b. Ak je naozaj pravda, že naši predkovia prišli do Európy zo strednej Ázie (pomerne často sa uvádza Kaspické more), potom možno jednoznačne povedať, že sem prišli pred nositeľmi haploskupiny R1b, pred všetkými tými, ktorí by nás najradšej videli ponorených v bahne pripiat'ských močiarov, pred tými, ktorí si privlastnili pomenovanie Germán.

Hypotetická mapa Y-DNA haploskupín rozšírených v Európe pred 2000 rokmi. Na mape sú zobrazené iba dominantné haploskupiny reprezentujúce každý región. Haploskupiny E a R1b zahŕňajú aj variácie. Veľké písmená charakterizujú viac než 25 % populácie, malé písmená označujú počet medzi 10 až 25 % populácie (podľa http://www.eupedia.com/europe/origines_haplogroups_europe.shtml)⁸.

Odvíjať pôvod a rozšírenie Slovanov, nositeľov haploskupiny R1a, od málopočetnej skupiny pokorných roľníkov žijúcich v močaristých oblastiach, je nielenže logický nezmysel (močiare a roľníčenie nejde veľmi dokopy), ale priam osudový omyl historikov konajúcich na politickú objednávku, vrátane ich dôverčivých nasledovníkov. Omyl, z ktorého boli exaktne usvedčení pomocou DNA, omyl, z ktorého by mali veľmi rýchlo vycúvať, pretože im už zakrátko nebude nik veriť.

SLOVENI

Najvýznamnejším a zároveň i najväčším germánskym kmeňom boli Suebi. Tacitus o nich hovorí:

Teraz musím prehovoriť o Sueboch. Nie je to jediný národ ako Chatti alebo Tencteri, pretože zaberajú väčšiu časť Germánie a delia sa na menšie kmene s vlastným menom, avšak všetci dohromady si hovoria Suebi.

Zhruba o sto rokov neskôr Ptolemaios vo svojej Geografii hovorí o Venedských horách, čo sú severné Karpaty, pričom medzi inými uvádza aj národ menom Suobeni².

Český preklad znie Suebové, Svěbové latinský text pozná výraz Suebi⁹, v anglickom preklade nájdeme slovo Suevi¹⁰. Do slovenčiny je pomenovanie tohto veľkého národa prekladané ako Svěbi. Rozdiel v názvoch Suebi a Suevi je v zámene písmen B a V. Táto zámene nie je ničím ojedinelá a vyskytuje sa v pomerne veľkom množstve slov, ako napríklad Dānuvius – Dānubius¹¹, Velehrad – Belehrad, Vulgarii (Bavorský geograf) – Bulgari (българин - Bulhar), Vratislaburgium¹² – Bratislava,

Frýgovia – Brigovia¹³ (Trácky kmeň), al-Abar¹⁴ – Avar, Venezia – Benátky (Benecia), S(a)klaba¹⁴ – Sklavi, Wallachi – Blachi ale i farba – barva (čes.), kde F sa mení na B a naopak, B na V atď.

O zámene B za V je potrebné uvažovať i v prípade tajomného mesta Wogastisburg, ktoré je vedátormi márne hľadané po všetkých kútoch strednej Európy, pričom bolo vymyslených množstvo teórií o pôvode jeho názvu. Wogastisburg je v skutočnosti Bogastisburg, mesto boga, teda boha.

Tacitovi *Suebi* a Ptolemaiovi *Suobeni* sú zjavne jeden a ten istý národ nielen na základe zreteľnej podobnosti v názve (rozdiel v koncovke), ale i vzhľadom na to, že obývali tú istú lokalitu. Zdá sa, že Tacitus (prípadne neskorší prepisovatelia jeho diela) si zjednodušil prácu a skrátil pôvodné *Suobeni* na *Suebi*. Nie je však vylúčené, že sa používali výrazy obe. *Suebi* (*Suevi*) používali cudzinci, pretože zvyšok slova považovali za koncovku (bol pre nich zložitý). *Suobeni* (*Suoveni*) nazývali Suobeni sami seba, vediac, že o koncovke nemôže byť ani reči. Mocenským aj náboženským jadrom *Suebov*(*Suevov*) / *Suobenov*(*Suovenov*) bolo dnešné západné Slovensko, Morava, severovýchodné Rakúsko a severozápadné Maďarsko s pravdepodobným politicko-mocenským centrom v dnešnej Bratislave.

Nárečia na území Moravy a Slovenska (napr. Záhorie, Novohrad) si do dnešných čias uchovali špecifickú výrazovú črtu, ktorou je zámena spoluhlásky -l za -u (y). Táto zámena však nie je uplatnená plošne, týka sa len určitej škály slov, takže napríklad Záhoráci poznajú nielen *duľaň* (dlaň), *uavica* (lavica), *škoua* (škola), ale i *chvíla*, *košela*, *strela*, *ladvina*, *ležat*, *páleňica* atď.

V nárečí na Záhorí je spoluhláska y bilabiálna, úžinová, trená, znelá. Pri jej artikulácii je jazyk vzadu hore ako pri hláske u, ale trocha vyššie, bližšie k stredu. Pery sú zaokrúhlené a medzi nimi ostáva malý otvor. Pri artikulácii sa pery priblížia k sebe, ale sa nedotknú a vzdušný prúd sa otrie o pery a vychádza úžinou medzi nimi von¹⁵.

Spoluhláska y [zjednodušene možno čítať aj ako -u] sa používa napríklad v slovách ako: *chuap* (chlap), *muácit* (mláčiť), *kuát* (kláť), *kuást* (klášť), *duátko* (dlátko), *suábnút* (slabnúť), *muádnút* (mladnúť), *uaň* (laň), *piya* (píla), *žiya* (žila), *voyat* (volať), *posyat* (poslať), *duabat* (dlať), *uakomí* (lakomí), *suabí* (slabí), *pojedne* (poledne, poludnie), *maué* (malé), *vesyo* (veslo), *šidyo* (šidlo), *skyo* (sklo), *strašidyo* (strašidlo), *veseyo* (veselo), *uítko* (lítko), *zuí* (zlí), *zmrzuí* (zmrzlí), *koteu* (kotel), *muáka* (mláka) atď.

Ale i v slovách *suníčko* (slniečko), *sunko* (slnko), *suabina* (slabina), *suad'učká* (sladučky), *suáma* (slama), *suamjení* (slamení), *suani* (slaní), *suatki* (sladki), *suobodňák* (slobodňák), *suopat* (slopať-piť), *suovenski* (slovenski), *Suevi* – *Suebi* (*Slevi* – *Slebi*), *Suobeni* – *Suoveni* (*Slobeni* – *Sloveni*).

Zámena -u za -l však nie je špecifikom iba západoslovenských nárečí. V roku 1842 Janko Kalinčiak napísal do Prostonárodného zborníka povest' „Zlý brat“ v podnárečí liptovskom¹⁶. V povesti nachádzame slová ako *mau* (mal), *dau* (dal), *dorástou* (dorástol), *volau* (volal), *odpovedau* (odpovedal), *pokrútiu* (pokrútil), *povedau* (povedal), *šiou* (šiel), *išou* (išiel), *zakričau* (zakričal), *utreu* (utrel), *nevideu* (nevidel), *zaraduvau* (zaradoval), *vyšiou* (vyšiel), *zavolau* (zavolať), *nechceu* (nechcel), *prosiu* (prosil), *umieniu* (umienil), *plakau* (plakal), *spau* (spal), *prebudiu* (prebudil), atď.

Obdobne Ján Botto zaznamenal žartovnú poviestku v nárečí „ako na Rimavskej doline hovoria“ (stredné Slovensko)¹⁶. Aj tu nachádzame obdobné koncovky ako *bou* (bol), *vybrau* (vybral), *smieu* (smial), *prešou* (prešiel), *preplovau* (preplával), *vedeu* (vedel), *začau* (začal), *proseu* (prosil), *zatopeu* (zatopil).

Sloveni sami seba teda nazývali *Suoveni* resp. *Suobeni*, cudzí prebrali skrátenú podobu *Suevi* resp. *Suebi*. Je zjavné, že pomenovanie *Suebi* sa do slovenčiny prekladá nesprávne ako Svébi. Správny preklad slov *Suebi* – *Suobeni* znie SLEVI – SLOVENI!

V súvislosti so vzťahom *Suebi* – *Sloveni* je dôležité vysvetliť výraz Slovan/Slovenia. Označenie Slovan je novotvar vyfabrikovaný neslovenskými dejepiscami v 19. storočí¹⁷. Pôvodný výraz Sloven zjavne nepasoval do emancipačného rozvoja najmladšieho zo Slovenských národov (Čechov), bol prekrútený a upravený na Slovan, ktorý sa v duchu Herderovej filozofie začal používať plošne pre všetky jazykovo príbuzné národy strednej a východnej Európy, ktoré sú dnes známe pod pomenovaním Slovenia.

Len ten, kto nechce vidieť, nevidí, že výrazy Slovan, Slovien, Slovän sú iba variantmi jedného a toho istého pomenovania SLOVEN. Nekompromisne to potvrdzuje samotná jazyková variácia nárečí na Slovensku. Pre porovnanie: *kléšče*(zah.) – *kliešte* – *klišče*(šar.), *žesc*(šar.) – *zjest'*, *vžac*(šar.) – *vziať*, *viľac*(šar.) – *vyliat'*, *šerdečko*(šar.) – *srdiečko*, *svaty*(šar.) – *svätý*, *nesc*(šar.) – *niešť*, *hreda*(šar.) – *hrada*, *češky*(šar.) – *ťažký*, *mľec*(šar.) – *mlieť*, *drapac*(šar.) – *driapať*, *vrieskať* – *vrešťať* – *vriskac*(šar.), *svátek* (čes.) – *sviatok* – *šveto*(šar.), *černí*(zah.) – *čierny* – *čarny*(šar.), *čepica*(zah.) – *čiapka* – *čapka*(šar.), *ceuí*(zah.) – *celý* – *caly*(šar.), *visat*(zah.) – *visieť* – *višec*(šar.), atď. a samozrejme i Sloveni – Sloviene – Slovani. Potvrdzuje to aj existencia dvoch krajín s rovnakým názvom – Slovensko

a *Slovenija* (od Sloven), ktorých obyvateľstvo si ponechalo pôvodné pomenovanie také, ako sami seba Sloveni (Suebi) pôvodne nazývali. Je paradoxné, že –e sa mení na –a iba v slove Slováč, či Slovácko (Slovensko sa mení na Slováč, Slovácko). Tu je dobré znáť, že obe boli vyfabrikované v 14. storočí ako hanlivý výraz pre Slovenov na východ od Prahy. Výrazy sa vžili do takej miery, že sme sa s týmto pomenovaním stotožnili, napriek tomu, že naše ženy ostali Slovenky (nie Slováčky) a všetci žijeme na Slovensku (nie na Slovácku).

Sloveni (kedysi aj Suebmi nazývaní) tvorili silný, a dá sa povedať, dominantný národný celok v Európe, jazykovo pomerne kompaktný. Slabosťou Slovenov však bola decentralizovaná moc, rozdrobená na veľký počet kmeňov, ktoré medzi sebou súperili. Poukazuje na to i španielsky obchodník a diplomat Ibráhím ibn Ja'kúb at-Turtúš (zhruba polovica 10. storočia), ktorú uvádza ¹⁸:

Slovania sú odvážni a bojovní. Keby neboli rozdrobení na veľa kmeňov a rodov, nijaký národ by ich nemohol poraziť.

A tak vďaka vzájomným nešvárom, cielenej intrigánskej politike Frankov a stredovekej rímskej cirkvi sa podarilo postupom času jednotlivé kmeňové celky rad radom pokoriť. Počnúc cca. 18. storočím sa rozklad završil vymazaním dôležitých častí histórie a Sloveni sa postupne stali zatracovanými Slovanmi, ktorých pravlasťou sa stali Pripjaťské močiare.

Označenie *Suebov* – *Suebenov* za Slovenov a zároveň Slovenov za najsilnejší a najpočetnejší kmeň Germánov (dnes Slovanov), znie tak fantasticky, že hneď pri prvom počutí nastane rázne odmietnutie. Tu však treba mať na zreteli dva dôležité fakty. Po prvé, táto fantastičnosť nesiahá ani po päť fikciám o Pripjaťských močiaroch, a po druhé, neexistuje nič, čo by toto tvrdenie popieralo, naopak, jestvuje obrovské množstvo dôkazov, ktoré toto tvrdenie priamo i nepriamo podporujú.

Pôvod slova GERMAN.

Nemci ako „najpravejší“ Germáni pre pomenovanie Germán na počudovanie nemajú jednoznačné vysvetlenie. Odpoveď je hľadaná v latinčine, kde slovo *germanus* znamená: z tých istých rodičov, rodný, vlastný resp. pravý, opravdivý, skutočný. Ako pojmový prienik týchto výrazov môžeme použiť slová „pôvodný – spríbuznený“ a možno ho chápať tak, že Germáni bolo označenie pre pôvodných obyvateľov Európy, ktorí boli navzájom v príbuzenskom pomere, čo by sme z dnešného vnímania štruktúry obyvateľstva mohli pokojne označiť, že išlo o množstvo kmeňov tvoriacich jeden národ.

Avšak latinský termín *germanus* je dôsledkom, nie pôvodným slovom, podľa ktorého boli Germáni pomenovaní, to znamená, že slovo *german* bolo prevzaté do latinčiny, pričom v jazyku Germánov muselo znamenať čosi konkrétne. Cudzí pôvod (z pohľadu Rimanov) priamo potvrdzuje Tacitus vo svojej Germánii, kde v druhej kapitole uvádza ⁵:

Názov Germánia je vraj nový, daný len nedávno, pretože si tí, ktorí prví prekročili Rýn a zahnali Galov, dnešní Tungri, vtedy hovorili Germáni. Toto meno patriace jednému kmeňu, nie celému národu, sa pomaly rozšírilo, takže potom sa menom Germáni označovali všetci porazení, myslím, že zo strachu pred víťazmi a čoskoro si tak hovorili i oni sami.

Tacitus sa netají neistotou v pôvode mena German, pričom predpokladá, že pochádza od názvu kmeňa menom *Tungri*. *Tungri* je však ich dnešný názov (v čase Tacita), pričom kedysi, keď predkovia *Tungrov* prekročili Rýn, si *Tungri* hovorili Germáni.

Samotné Germánske kmene sa delili na niekoľko základných skupín. Plinius Starší v Prírodovede 4,9 ¹⁹ uvádza:

Je päť germánskych kmeňov: Vandali, ku ktorým patria Burgodiani, Varini, Charini a Gutóni; druhý kmeň tvoria Inguaeóni, ku ktorým patria Kimbri, Teutóni a Chaukovia; najbližšie k Rýnu sídlia Istiaeóni, ku ktorým patria Sikambri; najbližšie k Stredomoriu sú Hermióni, ku ktorým patria Svébi, Hermunduri, Chatti a Cherskovia...

Zhruba to isté tvrdí i Tacitus ⁵:

Manno mal troch synov, podľa ktorých sa nazývajú Ingaevones sídlia najbližšie k Oceánu, Hermiones vo vnútrozemí a Istaeovones, čo sú všetci ostatní. Niektorí tvrdia, veď s dávnymi časmi možno nakladať ľubovoľne, že bolo viac božích synov a viac názvov kmeňov – Marsos, Gambriovos, Suebos, Vandilios, to sú vraj tie pravé starobylé mená.

Vo vnútrozemí a najbližšie k stredomoriu teda sídlili Hermióni. K týmto Hermiónom patrili Suebi (Sloveni), Hermunduri (Tacitus ich radí k Suebom), Chatti a Cherskovia. Tacitus tiež uvádza ⁵:

Starobylými piesňami, ktoré sú ich jediným prostriedkom ako si pripomenúť minulosť, oslavujú Germáni boha Tuistona, zrodeného zo zeme. Prisudzujú mu syna Manna, praotca zakladateľa ich národa...

Germáni svoj pôvod odvodzovali od vnukov božského Tuistona, ktorí boli zakladatelia ich kmeňov. Ich mená (Ingaevon, Hermion a Istaevon) sa stali označením akéhosi širšieho zoskupenia kmeňov (podľa Tacita). Avšak tento údaj je možné vnímať aj inak. Skrz božský pôvod je skôr pravdepodobné, že mená Ingaevon, Hermion a Istaevon sú mená božstiev, ktoré jednotlivé kmene uctievali. Nepriamo to potvrdzuje i samotný Tacitus, ktorý toto delenie spomína iba raz a to hneď na začiatku, v druhej kapitole, kde uvádza božský pôvod. Neskôr, pri opise členenia jednotlivých germánskych kmeňov, mená Ingaevon, Hermion a Istaevon už nespomína. Tie naopak, aj keď nepriamo, nachádzame v časti, kde opisuje ich náboženstvo.

Nenápadná poznámka o tom, že *bolo viac božích synov a viac názvov kmeňov – Marsos, Gambrivios, Suebos, Vandilios*, a že to sú vraj tie *pravé starobylé mená*, celý tento obraz božstiev dotvára. Zreteľne tu možno vidieť náboženskú nejednotu, kde takmer každý kmeň uctieval božstvo iného mena, pričom však ich pôvod bol rovnaký, odvodzovaný od toho istého Manna.

V tých časoch, podľa všetkého, v Európe jestvoval typ náboženstva, ktorý je možné prirovnať k súčasnému hinduizmu. Samotný germánsky Manno má v hinduizme svojho dvojníka v podobe svätca menom Manu. Manu bola postava pokračovateľa ľudstva - prvého muža, ktorý mal určovať smer sveta po jeho zániku. V príbehu podobnom biblickému Noemovi, zachránil časť stovrenia pred zničujúcou potopou.

Germánsky Manno bol zakladateľom národa, rovnako ako hinduistický Manu. Hermion, ako boží syn Manna, bol pravdepodobne ústredným božstvom všetkých Hermionov, uctievačov boha Hermiona, od ktorého títo odvodzovali svoj pôvod. K týmto Hermionom patrili i Suebi (Sloveni).

Hermióni, inak povedané Hermani, teda uctievali boha Hermiona, či Hermana, boha, ktorému Gréci hovorili Hermes. Gréci sa nachádzali v bezprostrednej blízkosti Germánskej vetvy Hermionov, nachádzajúcich sa najbližšie k Stredomoriu, preto uctievanie toho istého božstva je veľmi pravdepodobné (rovnaká haploskupina R1a).

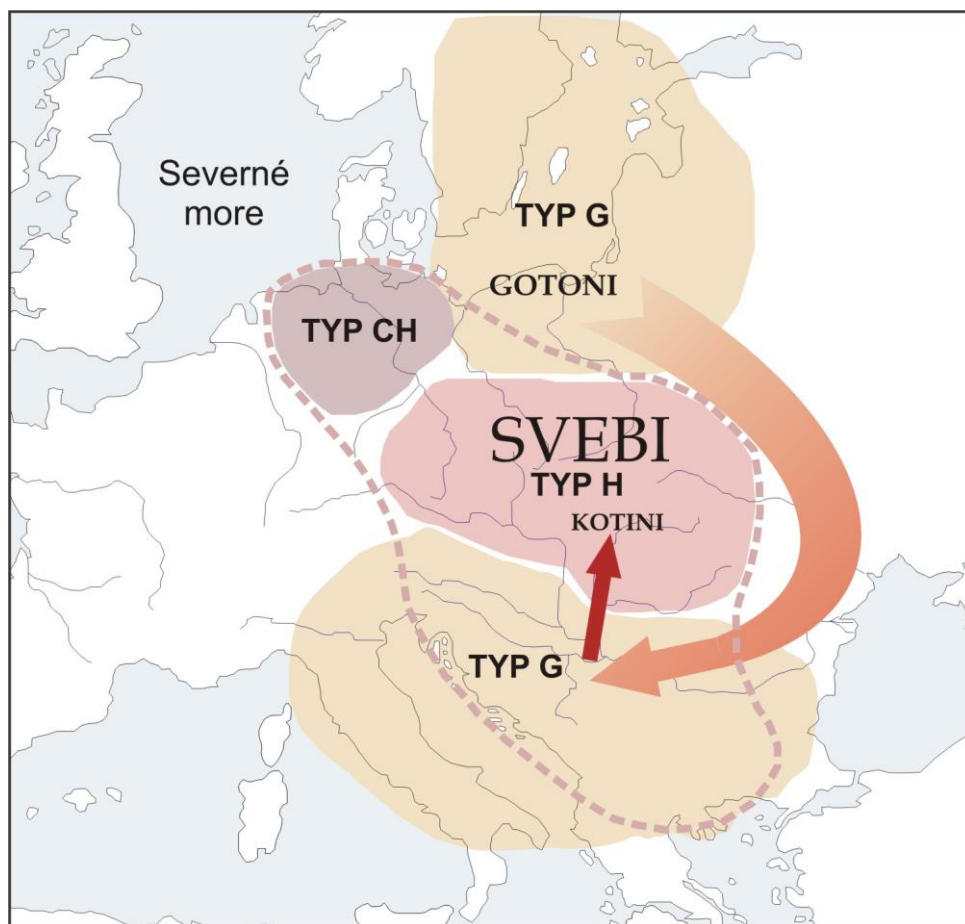
Tento Hermes/Herman/Hermion bol zjavne pomerne rozšíreným božstvom v strednej a juhovýchodnej Európe, v oblasti obývanej aj v súčasnosti potomkami uctievačov boha Hermiona – Slovanmi. Poďme sa pozrieť, v akých formách sa výraz Hermes vyskytuje v súčasných Slovaných jazykoch: Гепмек [Germes] (rus.), Гепмек [Germes] (ukr.), Хермек [Chermes] (Bul.), Хермек [Chermes] (srb.), Хермек [Chermes] (mac.), Hermes (chor.), Hermes (slov.), Hermes (čes.), Hermes (pol.), Hermes (slovi.).

Hermes má teda v slovanských jazykoch tri varianty: Hermes, Germes, Chermes, obdobne ako Hadi, Gadi (Goti), Chadi (Chati). V tomto duchu by sme Germánske kmene mohli rozdeliť podľa ich názvov (podľa Tacita) do troch základných jazykových skupín.

- TYP-H: používali Germáni žijúci v strednej Európe v povodí Dunaja, a severovýchodne od Tatier. Možno to odvodiť od pomenovania jednotlivých kmeňov ako Hermunduri, Harios, Helveconas, Helisios⁹
- TYP-CH používali Germáni na severozápade Germánie – Chatti (Hadi), Chamavos, Chasuarii, Chauci, Cherusci. Tento typ možno chápať aj ako variantu či podskupinu typu H.
- TYP-G používali kmene na severe a neskôr aj na juhu – Gotones, Goti (Gadi), Ostrogóti, Visigóti

Určite nie je náhodou, že toto členenie zodpovedá aj jazykovému členeniu súčasných Slovanov. TYP-H sa okrem slovenčiny v súčasnosti používa, v češtine, hornej lužickej srbčine (Chatti), v ukrajinčine a Bieloruštine (Harios, Helveconas, Helisios) i v časti ruských nárečí. TYP-G je typický pre Srbov, Bulharov a Rusov. Poliaci, Chorváti a Slovinci sú niekde medzi oboma typmi, čoho príčinou je historicky preukázateľná migrácia a prienik jazykovej skupiny TYP G (Goti) na územia, ktoré boli obývané obyvateľstvom používajúcim jazyk TYP H.

TYP-CH je čisto hypotetický, a pravdepodobne ani nikdy neexistoval. Spoluhlásky H, K, G, CH majú v slovanských jazykoch (a nielen v tých) zvláštne postavenie. Množstvo slov jednotlivých slovanských jazykov sa od seba navzájom líšia práve zámenou týchto písmen. Vzájomná variabilita je tak obrovská, že je nemožné nájsť exaktné pravidlo zámeny. Na druhej strane, znalosť tohto fenoménu a jeho aplikovanie pri porovnávacích analýzach prináša nové, priam neuveriteľné, pohľady, na súvzťažnosť slov a hlavne pojmov, ktoré reprezentujú.

Bulharský, srbský a macedónsky Xepmec určite nemá nič spoločné s hypotetickou jazykovou skupinou TYP-CH. S najväčšou pravdepodobnosťou sa jedná o situáciu, kedy sa v jazyku TYP-G jeho používatelia snažili foneticky čo najviac priblížiť k písmenu H, k slovu Hermes, výsledkom čoho bol Chermes, takže výraz Chermes je s najväčšou pravdepodobnosťou novotvar odvodený od Hermes. Pri vzniku tohto novotvaru bolo len foneticky prevzaté slovo (obdobne ako Suebi), pričom sa nikto nezamýšľal hľadať paralely s pojmom Germán. A tak vznikla podivuhodná realita, v ktorej kedysi jeden a ten istý pojem: Hermes/Germes sa stal základom dvoch odlišných slov. Slova Chermes označujúceho starogréckeho boha a slova Germán označujúceho príslušníka starovekého národa. A najbizarejšie na tom všetkom je, že ako Srbi a Macedónci (vrátane gréckych), tak i Bulhari sú z významnej časti priami potomkovia týchto severských Germánov nositeľov jazyka TYP-G, pričom o spojení Chermes - German dnes ani len netušia.

Jazyková skupina Germánov TYP-G (podľa historickej verzie, ktorá je všeobecne uznávaná), v zosobnení Gótov obsadila Rím. Tí v minulosti označovali Hermesa Germesom (Rusi si ponechali výraz Germes doposiaľ), Hermiona výrazom Germion, teda German a to z celkom prozaického dôvodu: nemali a ani dnes nemajú vo svojej abecede písmeno H. Táto jazyková skupina v súčasnosti sídli v dolnej časti bývalého Uhorska, no za čias Rimanov sa ich teritórium rozťahovalo pravdepodobne viac na sever až k Matre a do Slovenského Rudohoria v stelesnení Gótskeho kmeňa Gotínov inak aj Kotínmi nazývanými.

German bolo pomenovanie toho istého božstva jazykovej skupiny TYP-G ako Herman či Hermes jazykovej skupiny TYP-H. German je teda totožný s pomenovaním Herman, pričom príčina zámeny G a H je zjavná. Dôležitou otázkou zostáva, čo znamenal výraz Herman/German?

Herman je pomerne často vyskytujúce sa meno na území Nemecka, Rakúska, Čiech i na Slovensku. Herman je odvodzované od nemeckého mena Hermann, ktoré, ako inak, pochádza zo staronemeckého HERI-MAN, čo údajne znamená „bojovník“. Takýchto logických vysvetlení na germánske názvy nájdeme nespočetné množstvo.

Slová German i Herman boli doposiaľ spájané s nemecky hovoriacou jazykovou skupinou, ako údajne tými najpravejšími potomkami starovekých Germánov. Zo Slovanmi ako s Germánmi

minimálne posledných dvesto rokov nikto seriózne neuvažoval (aj keď v niektorých nemeckých zdrojoch sú Slovania označovaní ako východní Germáni), preto obe tieto pomenovania doposiaľ nikto nespájal so slovenskými nárečiami (slovanskými jazykmi). Čo bolo na škodu, pretože napríklad v slovenčine a jej nárečiach, ako typickým jazykom typu H, slovo Herman označuje niekoho, kto spôsobuje hrmenie, *hermavicu* (šar.).

Hromy a blesky boli odjakživa vnímané ako boží hnev, besnenie živlov vzbudzovalo hrôzu a pokoru. Hrom bol jedným z významných božstiev Germánov (rozumej Slovanov), dokonca takým významným, že sa stal nositeľom ich mena.

Vo východoslovenských nárečiach sa pre slovo hrmieť používa výraz *hermic*, keď hrmí tak *hermí*, a hrmavica je *hermavica*, chorvátsky *grmavica*. Ten kto spôsobuje hrmavicu je *hromiak* či *hermiak* (šar.) a Hromiak je dokonca meno, ktoré sa vyskytuje len na území Slovenska.

Samotný pôvodca hromu sa dochoval na našom území v podobe veľkého množstva priezvisk všetkých nárečových skupín Slovenska, takže okrem priezviska Hromiak, Hromjak tu máme Hromník, Hrmel, Hromo, Harman, Harmaniak, Harmaček, Harmančin, Harmadi, Harmady, Harmanský, Harmanovský, Harmat, Harmath, Harmati, Harmaty, Harmatta, Harmatha, Harmanc, Harmanec, Harmar, Harmoš, Harmaňoš, Harmáček, Harmák, Harnecký, Harnecko, Harnecký, Harminc, Harmoci, Herman, Hermanovský, Hermanský, Hermaňák, Hermánek, Hermely, Hermel, Hermiak a pokojne by medzi nich zapadol aj Hermion či Hermes, ktorého keď mierne poslovenčíme na Hermeš, znie takmer na nerozoznanie od Harmoš.

Vkladanie samohlásky do slov vo východoslovenských nárečiach, v porovnaní so spisovnou slovenčinou, je pomerne bežné. Rovnako ako slovo hrmí - *hermi*, *harmi* (šar.) rozoznávame celú plejádu slov ako hrbáč - *harbač*, mudrc - *muderec*, víba - *verba*, mrkva - *marchev*, krčma - *karčma*, krčmár - *kačmar*, hrnčiar - *harčar*, hrnčiarik - *harčarik*, hrdý - *hardoň*, hraničiar - *harničar*, vrtieť - *vercic*, trčať - *tírčec* alebo *tírčic*, trhať - *tarhac*, slzy - *solzy*, srnec - *sarňak*, opretý - *oparti*, prvý - *perši*, prstienok - *perscinek*, krstiť - *kerscic*, hrdlo - *harlo*, hrnúť - *harnuc*, hrniec - *harček* atď.

Takže Hrman (od hrmieť), či Hromjak znamená to isté čo Herman, či Hermjak. Herman je teda len jednou z nárečových variant označenia pôvodcu hromu (Hrman - Harman - Herman).

S písmenom G na začiatku sa na Slovensku vyskytujú priezviská ako Grom, Grman (Grman - German), Greman, Groman, German, Germič či Gromoš (Grmič - Germič). V Poľsku sa vyskytuje priezvisko Germiak, v Srbsku Geremič, v Rusku Гром [Grom], Гепм [Germ], Горм [Gorm], Громан [Groman], Громош [Gromoš], Громенко [Gromenko], Громов [Gromov], Громовенко [Gromovenko], Громовик [Gromovik], Громовиков [Gromovikov], Громович [Gromovič], Громовой [Gromovoj], Громовский [Gromovskij], Громогласов [Gromoglasov], Громозов [Gromozov], Громоковский [Gromokovskij], Громолюк [Gromoljuk], Громский [Gromskij], Громук [Gromuk], Громут [Gromut], Громцев [Gromcev], Громчик [Gromcik], Громчаков [Gromčakov], Громчевский [Gromčevskij], Громченко [Gromčenko], Громыкин [Gromykin], Громыко [Gromyko], Громыхалов [Gromychalov], Громыхин [Gromychin], Громыченко [Gromyčenko], Громыш [Gromyš], Громышев [Gromyšev], Громюк [Gromjuk], Громяк [Gromjak].

Zdanlivo problematickou sa javí koncovka *-man*, ktorá na prvý pohľad očividne nie je slovenského (slovanského) pôvodu. Tu však je potrebné jednoznačne rozlišovať, čo tvorí koncovku v prípade slova Herman/German, pretože jadrom slova je Herm/Germ (Hrm/Grm) v zmysle hrom/grom a skutočnou koncovkou je iba *-an*.

Potvrdzuje to variabilita mien, u ktorých nemenná zostáva práve časť Herm/Germ : Herm-ion, Herm-es, Herm-an, Herm-el, Herm-ia, Harm-oš/Germ-an, Germ-ič, Germ-ia, Ger(e)m-ič atď. Samotné slovo Herm v nemčine neznamená nič, avšak v podobe priezviska sa v nemecky hovoriacich krajinách vyskytuje pomerne často.

Naopak, ak by sme uvažovali v súlade s „nemeckým“ variantom vysvetlenia pôvodu slova Herman, výraz by sme rozdelili na dve časti, na HER a MAN. Použitím iba „neslovanských“ ekvivalentov: Hermes - Hermion - Hermun, dostali by sme na jednej strane výraz HER a na strane druhej nič nehovoriace slová MES, MION, MUN. Vidieť v týchto slovách staronemecké MAN je i pri najlepšej vôli dosť obtiažne.

V slovenčine sa v slovnej zásobe, v slovách vyjadrujúcich vzťah k nejakej činnosti či predmetu, už dnes nevyskytuje veľa slov končiacich na *-an*. V prevažnej miere však ide o slová veľmi staré, siahajúce až do čias Germánov. Sú to slová: krajan, župan, dvoran, mešťan, zeman, živan (šar.), pijan, herman atď.

Zeman je veľmi dobrým príkladom, ktorý môžeme použiť pri skúmaní vývoja slova herman. Zeman nie je, ako by sa niekto mimo Slovenska nazdával, odvodené od slova ZE resp. ZEM a MAN, teda muž zeme, vlastník tejto zeme, ale ide o ZEM-AN, kde *-an* je prípona vyjadrujúca osobu - človeka

svojím postavením v priamom vzťahu k slovnému základu ZEM. Obdobne je to i v slovách kraj-an (kraj, oblasť), župa-an (župa, správna jednotka), dvor-an (dvor, priestor), mešť-an (mesto), živa-an (živý, hravý, potmehúd - šar.), pij-an (piť, napiť sa), hrm-an či herm-an (hrmieť; *herm* - hrom, *hermic* - šarišsky hrmieť, *hermi* – hrmí, *hermavica* – hrmavica; herman – ten kto spôsobuje *hermavicu*, hrmenie).

Omnoho viac slov s príponou –an sa zachovalo v slovenských menách a priezviskách, z ktorých mnohé, vzhľadom na súčasnú spisovnú slovenčinu, znejú nespisovne, no na druhej strane sú jasným dôkazom hojnejšieho využívania tvaru –an v minulosti.

Mená Dušan (duša -an), Milan (u žien milá: Mile -na, muž milý: Mil -an), Radovan (radovať sa, Radov -an). Ďalej v priezviskách Bubán, Bocán, Bičan, Gajan, Caban, Cicman, Cervan, Čakan, Černan, Čekan, Goban, Golian, Hlodan, Hyben, Huťan, Chovan, Kacian, Kočan, Kohan, Kochan, Križan, Kurian, Molčan, Pakan, Stojan, Štofan, Toman, Turčan, Zbojan, Zahorjan, Trojan, Trochan, Truban, Poruban, Stražan, Šatan, Seman atď.

Koncovka –an sa však v hojnej miere zachovala v slovách vyjadrujúcich územný pôvod ako Šarišan, Prešovčan, Košičan, Zemplínčan, Žilínčan, Bratislavčan, Považan, ale už Spišiak, Tatranec, Oravec; ale i v obyčajných slovách ako šarkan, pohan, pagan, fagan, satan, baran, kahan, chalan, havran, oplan, krpáň atď.

Mimo Slovenska sa vyskytuje v menách na území bývalej Juhoslávie – Goran, Dragan, Slobodan atď. V chorvátčine pomocou prípony –an vyjadrujeme prídavné mená ako *važan* (dôležitý), *vjeran* (verný), *vredan* (pracovitý), *zabavan* (zábavný), *zaštitan* (ochranný), *zaseban* (oddelený), *zlatan* (zlatý), *dockan* (neskoro), *hladan* (chladný), *koristan* (užitočný), *ljubomorán* (žiarlivý), *ljubazan* (láskavý), *malíšan* (chlapček), *mastan* (mastný), *mračan* (temný, tmavý), *okretan* (zručný), *prazan* (prázdny), *strašan* (strašný), *rodan* (rodný), *ogroman* (obrovský, ohromný), *rumen* (červený). Slová *ogroman* (obrovský, ohromný) či *gromobran* (hromozvod) znejú veľmi podobne ako German.

Súčasná spisovná slovenčina je odvodená od stredoslovenských nárečí. Stredoslovenčinou sa pôvodne hovorilo na území severného Maďarska v oblasti Matry a Bukových hôr, z východu ohraničeným riekou Tisou, na západe Dunajom a severne pravdepodobne po Slovenské Rudohorie. Bolo to územie obývané Kotínmi, ktorým Tacitus priradil keltský pôvod, pretože na rozdiel od domácich Germánov hovorili odlišným jazykom.

*...galský jazyk usvedčuje Kotínov a panónskych Osov, že nie sú Germáni, rovnako ako okolnosť, že znášajú poplatky. Tieto poplatky im ako cudzincom ukladajú jednak Sarmati, jednak Quádi. Kotíni dolujú železo, aby bola ich hanba ešte väčšia.*²⁰

Je zaujímavé, že v anglickom preklade Tacitovho diela sa Kotíni (Cotini – lat.) uvádzajú ako Gotíni.

*The Gotini and Osi are proved by their respective Gallic and Pannonian tongues...*¹⁰

Kotíni či Gotíni boli v priestore Svébov – Germánov podľa Tacita cudzím elementom. Galský jazyk, bol pravdepodobne jazyk TYP G, ktorým hovorili Góti na juhu v oblasti Srbska (Gadi), Bulharska a juhovýchodnej časti Rumunska, čomu nasvedčuje aj ich pomenovanie – Gotíni, zjavne odvodený od Góti, aj fakt, že Tacitus Gótov (Gadov) na juhu nepovažoval za Germánov, pretože by ich inak vo svojom diele spomenul.

Podľa jazykovedcov sa v 12. storočí v slovenčine uskutočnila zmena z TYP G na TYP H²¹, ako k tomu došlo však vysvetliť nevie nik. Zmena sa však týkala len stredoslovenčiny, nakoľko východoslovenské i západoslovenské nárečia boli pôvodné (TYP H), ktorý používali všetky Suébske kmene.

Východoslovenské i západoslovenské nárečia nemajú so strednou slovenčinou genetickú príbuznosť a sú s ňou absolútne nekompatibilné. Stredoslovenčina obsahuje veľa juhoslovanizmov, čo svedčí o jej prieniku z juhu. Gotínska stredoslovenčina sa postupne prispôbovala suébskemu dominantnému H TYPU, čím sa odčlenila od dnešnej srbštiny.

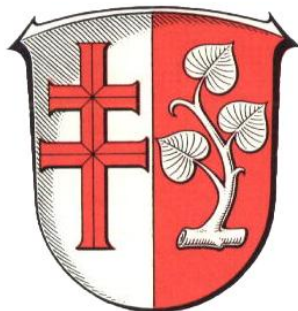
Tristoročná turecká okupácia Uhorska vyhnala veľké masy obyvateľstva z územia osídleného Gotínmi (Kotínmi) viac na sever, čím dnešná stredoslovenčina zaujala svoje konečné miesto, rozdeliac pri tom celistvú pôvodnú jazykovú štruktúru (TYP H) na území dnešného Slovenska.

Boha hromu Hermana mal vo svojom názve aj jeden z germánskych kmeňov - Hermunduri. Tacitus radil Hermundurov k Suébom. Plinius Starší spomína Suébov a Hermundurov samostatne, obe kmene však radí k Hermiónom. Pomenovanie Hermunduri pochádza práve z príslušnosti tohto kmeňa k Hermionom - uctievačom, potomkom boha hromu. Výraz HERMUN je len ďalšou z variácií pomenovania (v slovenských a slovanských jazykoch to nie je nič ojedinelé) pôvodcu hrmenia -

Herman, Hermun, Hermeň, Hermel, Harman, Hroman atď. DUR je pravdepodobne vo význame TUR - býk. V spojení obe výrazy čítame ako Hermun-turi v zmysle „hromoví turi“, „hromoví býci“.

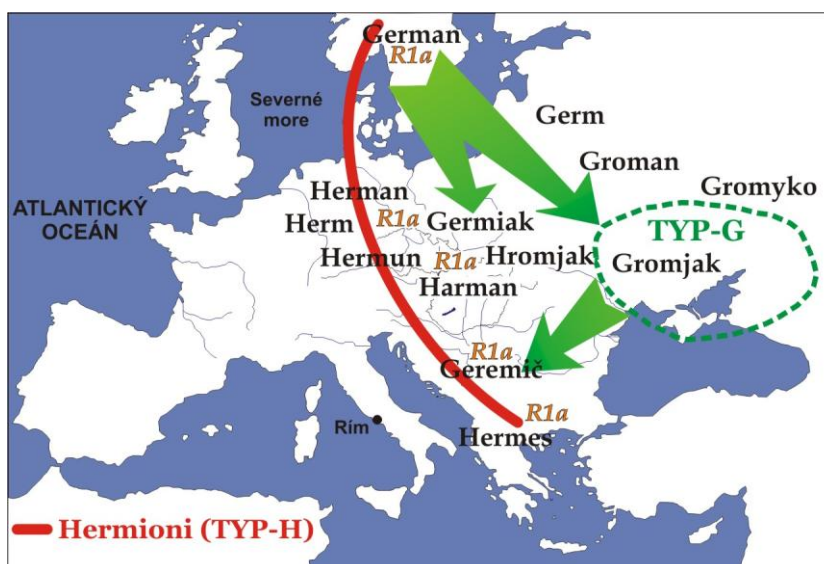
Dnešné Durínsko, nemecky Thuringia, je východnou časťou územia Hermun-turov, ktoré je súčasťou Nemecka. Územie Hermundurov sa rozprestieralo kedysi od prameňov Vltavy (Tacitus ju opisuje ako Labe) až po Durínsko (vrátane).

S Durínskym na západe susedí spolkový štát Hessen, a v rámci toho sa pri durínskych hraniciach rozkladá kraj Hersfeld-Rotenburg. Hersfeld-Rotenburg má erb s dvojkrížom a s lipovou ratolesťou (trojlístok), ktorú možno vidieť i na Biatekoch. V samotnom kraji Hersfeld-Rotenburg sa nachádza niekoľko miest, ktoré majú v erboch dvojkríže.

Erb kraja Hersfeld-Rotenburg

Priezvisko Herman vyskytujúce sa na území strednej Európy, je s najväčšou pravdepodobnosťou importované nemeckými prisťahovalcami, ktorí od 12. storočia v niekoľkých vlnách kolonizovali územie dnešného Slovenska. Herman bola variácia používaná na území dnešného Nemecka, obyvateľstvom, ktoré Al-Mas'údí v 10. storočí označuje ako Slovanov. Ďalej smerom k Dunaju, k prameňu rieky Vltava sa používal výraz Hermun, ktorý nachádzame v názve Hermundurov. Potom nasleduje územie dnešnej Moravy a Slovenska, kde sa v priebehu posledných dvoch tisícročí premiešalo množstvo germánskych (rozumej slovanských) kmeňov, takže tu rozoznávame veľké množstvo variácií od Hrmel cez Hromiak, Hermel a Harman až po Gromoš. Nižšie nasledujú južní Germáni (Slovania - Ostrogóti a Visigóti), ktorí ako klin narušili kontinuitu medzi Suébskym Harmanom a gréckym Hermesom, používajúci namiesto H spoluhlásku G. Tu nachádzame German, Geremič, Grmič atď.

Hypotetická mapa Y-DNA haploskupín rozšírených v Európe pred 2000 rokmi v porovnaní s výskytom jednotlivých viarantov mena Hroman.

Pojem HROM mal teda božský pôvod, a toto slovo museli naši predkovia vnímať obdobne ako súčasné slovo BOH. A napodiv to zrejme aj tak bolo, pretože napriek tomu, že slová BOH a HROM

majú v súčasnosti rozdielne významy, slová od nich odvodené sú navzájom synonymické. K výrazu HROMŽIŤ poznáme synonymá nadávať, kliať, hrešiť a BOHOVAŤ. Bohatiersky, BOHOVSKÝ chápeme rovnako ako OHROMNÝ, v zmysle úžasný, očarujúci, vynikajúci spomedzi ostatných, nadpriemerný; ale i ohromný v zmysle rozsiahly, nesmierny nadľudský teda božský. Ďalej bohatstvo (veľa niečoho, napríklad majetku) - hromada (veľa niečoho), ale i obohatiť sa a nahromadiť niečo. Avšak i protiklady: bohatstvo a pohroma. Výraz hrom v súvislosti s uctievaním boha nachádzame i v slove chrám, ktoré do chorvátčiny prekladáme ako *hram* (hram - hrom). V poľštine pre slovo chrám medzi inými nachádzame i slovo bóżnica.

Gréci uctievali Herma (Hermes) od najstarších čias, Rimania prevzali jeho kult a stotožnili ho so svojím bohom obchodu a zisku Mercuriom (Merkúrom). Podľa jeho mena pomenovali najbližšiu planétu Slnka ²².

Tacitus v časti, kde opisuje náboženstvo Germánov uvádza ⁵: „*Spomedzi bohov si ctia najviac Mercuria...*“. Tu si je potrebné uvedomiť, že Tacitus bol úradníkom v rímskej správe. Už za cisára Flavia Vespasiana sa venoval úradníckej kariére, ktorá vyvrcholila jeho konzulátom r. 97 po Kr. za vlády cisára Nervu a úradom miestodržiteľa provincie Ázia za Traiana. Preto jeho opisy je nutné vnímať ako opisy Rimana, takže keď tvrdí, že Germáni uctievajú Mercuria (Merkúra), má na mysli germánskeho Hermiona, či Harmana v grécku Hermesom nazývaným.

Toto je pomerne zreteľný dôkaz toho, že pomenovanie Herman nebolo odvodené zo staronemeckého HERI-MAN, v zmysle „bojovník“, ako nám to ponúkajú západné zdroje, ale jeho pôvod je potrebné vidieť v súvislosti s božstvom menom Hermes/Hermion/Herman/Harman/Hromiak. A zároveň je potrebné si uvedomiť, že uctievatelia tohto boha boli nositelia haploskupiny R1a, dnešní Slovania, v tých časoch Germánmi nazývaní.

Avšak boh menom Harman či Hromjak sa v doposiaľ známom slovanskom panteóne bohov nenachádza. Poznáme iba boha hromu Perúna, na Slovensku Paromom nazývaným. Tu treba otvorene povedať, že okrem ľudovej slovesnosti, kde sa vyskytuje Parom a Morena sa mená pôvodných slovenských božstiev vo veľkom počte nedochovali. Okrem týchto dvoch je u nás známy ešte boh menom Veles, ktorého nachádzame v chotárnych názvoch, kde boli svätyne – háje ²³. Ostatné mená poznáme prevažne z Ruských zdrojov, ktoré môžu byť do určitej miery deformované, respektíve nie je vylúčené, že na našom území boli uctievané božstvá s odlišnými menami.

Náboženstvo z obdobia pred prijatím kresťanstva do značnej miery pripomína dnešný hinduizmus, ktorého charakteristickou črtou je jeho nehomogénnosť. V rôznych oblastiach sa pre označenie toho istého boha používajú rozličné, navzájom i nepodobné pomenovania, avšak jednotlivé denominácie sa navzájom rešpektujú a niet medzi nimi nenávisť (v masovom meradle) ako napr. v Írsku medzi protestantmi a katolíkmi. Hinduizmus ako celok nie je dogmatický a má tendenciu prijímať aj iné myslenie, pričom rôzne kontroverzné názory sa vzájomne rešpektujú a môžu koexistovať (pre jedných je napr. Skanda prvým Bohom, pre druhých je to Ganeš).

Prvotný dôvod, prečo je možné uvažovať o spojení hinduizmu so slovanskými a germánskymi (slovanskými) bohmi je spoločný genetický pôvod - haploskupina R1a. Tam, kde je pôvod genetický, musia byť i spoločné zvyky, či príbuzné (ak nie identické) náboženstvo a životná filozofia.

Tacitus nám zanechal stopu v podobe Manna, ktorého možno stotožniť s hinduistickým svätcom menom Manu. K slovenskému bohovi hromu - Paromovi nachádzame v hinduizme ekvivalent v podobe védského boha dažďa menom Parjana. Podľa W. R. S. Ralstona ²⁴, Parjana (Parjanya) značí nielen „dážď“ ale výraz možno chápať i ako „Hromovládca“. Konkrétnejšie o tom vypovedá Rig Veda 5:63 – „*Keď Ty, s hromom a hrmením, Parjanya, skolíš hriešnikov, vesmír bude jasať...*“ ²⁵.

Hromovládca menom Parjana je mimoriadne horúca stopa! Ptolemaios vo svojom Zemepise z 2. stor. po K. umiestňuje na územie Germánie mesto Pariena, ktoré sa nachádzalo na ceste medzi mestami Kelemantia (Iža pri Komárne) a Leukaristos (Trenčín). Pariena a Parjana sú očividne identické pomenovania, z čoho vyplýva, že mesto nazvané podľa tohto boha dažďa (hromu) bolo s najväčšou pravdepodobnosťou i náboženským centrom okolitej krajiny.

Podľa rekonštrukcie Ptolemajovej mapy tomuto mestu (len s malou odchýlkou) zodpovedá súčasné mesto Nitra! Presne tá Nitra, ktorá bola už oddávna známa ako náboženské centrum Slovenov. A že Nitra (latinsky Nitria) súvisí s hromom, jednoznačne dokazuje latinčina, kde pod heslom hrom nájdeme výraz *tonitrus*, v ktorom je zreteľne čitateľná časť *nitrus* teda Nitra – (to)nitrus.

W. R. S. Ralston však ďalej uvádza „*a god called Parjana, or Pargana*“, kde poukazuje, že Parjana bol označovaný aj ako PARGANA, čo má veľmi blízko k slovu PAGANA, čo v latinčine znamená pohan (pāgānus - lat.). Je pravdepodobné, že tu je zdroj pôvodu latinského slova *pāgānus* - pohan.

V sanskrite pod slovom „hrom“ nachádzame ekvivalenty - *meghagarjana*, *garjana*, *meghanaada*, *vajra* - Indrova zbraň, *vaatagulma* a *azani*. Slovo *meghagarjana* sa skladá z dvoch slov *megha*, čo

značí oblak, a *garjana* je zvuk, ktorý vychádza z oblaku, či hocijaký iný hlasný zvuk. Rozdiel medzi sanskritským *garjana* a *german* je iba v spoluhláske *j* → *m*. Obe slová majú takmer identickú výslovnosť a rovnaký význam - hrom a hroman. Spojitosť je očividná. Védského boha dažďa a hromobitia menom *Parjana*, uctievaného v posvätnom meste *Pariena* môžeme jednoznačne dať do súvisu s javom, ktorý sa deje pri búrke - s hromom, teda s so sanskritským *garjana*. Inak povedané, tých čo uctievali boha *Parjana* (*Paroma*), nazývali podľa hrozivých prejavov tohto božstva, podľa hromu, respektíve podľa *garjana* teda *garmana* či *germana(i)*.

V slovách : *Par(om)* - *hr(om)* a *Par(jana)* - *gar(jana)* si nemožno nevšimnúť rovnakú štruktúru skladby slov. *Par(om)* a *Par(jana)* majú rovnaký význam, rovnaký základ (*PAR*) s odlišnou koncovkou. Presne to isté pozorujeme v slovách *hr(om)* a *gar(jana)*, respektíve *gr(om)* a *gar(jana)*.

Pomenovanie *garjana* spomína aj Al-Mas'ūdī v knihe *Kitáb murūdž az-zahab vama'ādīn al-džauhar* (Ryžoviská zlata a bane na drahokamy). Pri vymenúvaní jednotlivých kmeňov Slovanov, spomína aj mená vládcov týchto kmeňov. Na čele kmeňa *Námadžín* (Nemci), ktorý bol podľa neho „*najstatočnejší a najrýchlejší spomedzi Slovanov*“, udáva kráľa menom *Garána*, ktoré je až na písmeno -*j* zhodné s výrazom *garjana* znamenajúcim v sanskrite hromobitie.

Známy výrok Konštantína Porfyrogenetosa „*megalé Morabia*“ (v gréckom origináli), ktorý je prekladaný do latinčiny ako „*Magna Moravia*“, teda Veľká Morava, je podľa všetkého nesprávny. V sanskrite slovo *megha*, značí oblak a oblak má k bohu dažďa menom *Parjana* (*Parom*) veľmi blízko. Grécke *megalé*, pravdepodobne pochádza od výrazu *megha*, takže „*megalé Morabia*“ by správne malo znieť v preklade „*oblačná Morava*“, respektíve „*Morava zasvätená bohu dažďa a hromu*“ či „*Paromova Morava*“. Za pozornosť stojí i samotný zápis slova *Morava* - *Morabia*, v ktorom zreteľne vidieť zámenu -*v* za -*b*, obdobne ako v slovách *Suevi* (*Slevi*) - *Suebi*.

Typ hromu menom *meghanaada*, pozostáva tiež z dvoch slov *megha* (oblak) a *naada* čo značí zvuk. Je iba náhodou, že rovnocenný synonym k slovám *HROMŽIŤ* a *BOHOVAŤ* je slovo *NADÁVAŤ*, ktoré je do detailov (samozrejme bez koncovky) totožné so sanskritským *naada*?

Ďalší výraz v sanskrite pre hrom - *vajra* - *Indrova zbraň*, nachádzame v pomenovaní severských Varjagov označovaných ako kmeň germánsky (slovanský). V byzantských prameňoch sú spomínaní ako *Varangoi*. Varjagovia sa preslávili ako bojovníci v službách významných panovníkov, varjagskú gardu mali napríklad i byzantskí cisári, preto odvodenie ich pôvodu pomenovania od sanskritského slova *vajra* - *Indrova zbraň*, je naozaj výstižné.

Varjagovia boli podľa západných historikov (germánskych Varjagov spájajú s dnešnými germánskymi národmi) pôvodcami štátu Kyjevská Rus, podľa ruských historikov to však nie je pravda. Ak budeme vnímať starovekých Germánov ako dnešných Slovanov, prítomnosť Varjagov na území Ruska nadobudne nový rozmer.

BIATEKY

Boha hromu nachádzame na našom území aj v písomnej podobe na slovenskej minci s nápisom *AINORIX*. Minca patrí do sady mincí známych ako mince bratislavského typu, nazývané aj *biateky*.

Na reverze mince sa nachádza vyobrazenie harpye. Pôvod Harpyí je odvodzovaný z gréckej mytológie. Sú považované za okrídlené bohyne – démonov, ktoré mali za úlohu kŕmiť draka, strážiaceho Zlaté rúno. V starovekom Grécku však v prvopočiatkoch boli akýmsi zosobnením búrky a mračien a zamestnávali sa tým, že odnášali duše zomrelých do podsvetia²⁶. V antickom Grécku boli zobrazované ako ženy s krídlami, neskôr ako vtáci s ľudskou hlavou, spravidla ženskou alebo dievčou, v neskoršom období sa jej hlava zmenila na hlavu starej škaredej ženy.

Minca AINORIX pochádza z obdobia, kedy Harpyje boli ešte zosobnením búrky a mračien. Búrka to znamená hrom, hromobitie, blesky, tmavé mračná, dážď - typické podmienky védského boha dažďa Parjana (Paroma). V slove Harpyja nemožno nevidieť podobnosť so slovenským slovom hrmieť. Drobnou zámenou písmen p → m dostaneme z Harpyje výraz Harmyja resp. Harmija či Harmia. Slovo Harpyja je však možno rozdeliť i na dve slová, na HAR(m) a PYJA, čo značí : HARM BIJA inak povedané - hromobitie (hrom bije). Táto interpretácia v žiadnom prípade nie je samoučelná, pretože slovo Harmija resp. Ham-bija je významovo identické s poslaním Harpyje, ktorá bola zosobnením búrky a mračien, teda hrmenia (v šarištine slovo *harmi* znamená hrmí).

Harpyja zobrazená na slovenskej minci svedčí o tesnom kultúrnom prepojení so starovekým Gréckom a jeho mytológiou. Súčasťou tejto mytológie bol i boh Hermes. Preukázateľná existencia Harpyje na Slovensku nepriamo potvrdzuje i prítomnosť Hermesa, na našom území, popri iných, i Hromiakom nazývaným.

V staroveku sa domnievali, že harpyje sú oplodňované vetrami a ich deťmi sú potom najrýchlejšie a najlepšie kone. V rumunčine pod slovom žrebec nachádzame výraz *armăsar* (nápís na minci). Ohnivý, divoký, nespútaný kôň sa v slovenčine označuje výrazom PARIPA (hinduistický Parjana či germánska Pariena). A toho taktiež nachádzame i v gréckej mytológii pod menom Pegasos. PEGASOS okrídlený kôň, ktorý vedel lietať rýchlo ako vietor⁵⁰, má pomerne blízko k PARGANA, resp. PAGANA.

Potom už určite neprekvapí, že Parom bol bohom ohňa, hromu, sporu, hôr, lesov a zvere. Kultové zviera KANEC, respektíve biely kôň²⁸. A kanec a kôň majú čosi spoločné, čosi, čo nám momentálne uniká, pretože okrem toho, že obaja sú symbolom boha Paroma, majú rovnaký slovný základ: KON – KAN (kôň - kanec).

Kôň ako symbol hromu a búrky je stvárňovaný na minciach bratislavského typu (Biatekoch) pomerne často (na minciach s nápisom COVIOMARVS a BIATEC je zobrazený kanec), buď samostatne alebo spolu s jazdcom. Ohnivý kôň ako posvätné zviera má zreteľné prepojenie s hadom - drakom, čo môžeme vidieť i na jednom z biatekov, kde hlava koňa pripomína dračiu.

Biatek reverz, hlava koňa je zobrazená ako hlava draka. Jazdec drží v ruke akýsi krík či konárik. Tento germánsky zvyk opisuje Tacitus slovami :“...a akési obrazy a odznaky vzaté z hájov, nesú do boja...[kap.7] “⁵

Spojenie drak-kôň v hojnom počte nachádzame i v bohatej ľudovej slovesnosti. Slovenské rozprávky sa priam hmýria príbehmi, v ktorých sa vyskytuje drak letiaci na tátošovi. V jednej z nich, v rozprávke o Vintalkovi, ktorú podal Samko Jamriška z Malohontu ²⁹, sa dočítame:

Vintalko pod železným mostom sa uložil spať i usnul. Tu ale o polnoci strhol sa strašný vietor, huk a tresk, a to práve nad mostom, kde Vintalko odpočíval, nač sa i on prebudil a hneď svoju zbroj zháňal. A to letel jeden drak na tátošovi, ktorý sa mu nad tým mostom potkol...

Pod ďalším mostom pri strete s ďalším drakom, jeho let sprevádza hrmot, treskot (drak - hrom) a čo je zaujímavé, meno hlavného hrdinu - Vintalko, môžeme po miernej úprave vysloviť aj ako Vantalko či Vandalko, teda Vandal.

Detailné zábery na nápis. Zreteľne na nich vidieť jednotlivé písmená - ARMO.

Na averze mince AINORIX je hlava, pravdepodobne muža, s vrkočom (ženy sú na biatekoch zobrazované inak), pričom na opačnej strane sa nachádza hadovitá štruktúra ako protiklad vrkoča. Hadovitý útvar môže byť blesk, prípadne had. Pokiaľ „hadovitá štruktúra“ nie je výsledkom náhody (pravdepodobne nie je, pretože sa vyskytuje aj na minci s nápisom FARIARIX), tak sa tu črtá zreteľná symbolika, medzi mužom, ktorý má zopnuté vlasy do tvaru vrkoča a hadom-drakom ako ústredným božstvom - reprezentovaným ohnivým úkazom na oblohe, sprevádzaný hrmením. Symbolika spočíva v úprave vlasov do tvaru vrkoča, ktorým je dávaná najavo úcta, dôverný vzťah či doslova stotožnenie sa z božstvom formou vrkoča.

Vlasy zopnuté na samom temene hlavy do uzla spomína Tacitus v Germánii, pri opise Suebov. Ďalej uvádza, že „tým sa odlišujú Suebi od ostatných Germánov“. Ako príčinu udáva nie parádivosť, ale zdôvodňuje to ako praktickú potrebu: „pretože oni sa vyčesávajú pre oči nepriateľa, keď sa chystajú do vojny, aby vyzerali vyšší a strašnejší“, aby vyzerali ako božstvo, v ktoré veria, ktoré je s nimi v spojení, ktoré im dodáva sily a odvahy.

Ako si však vysvetliť nápis AINORIX? Na to existuje na prvý pohľad nezvyčajná odpoveď - „Nijako.“ Takáto interpretácia nápisu je podľa všetkého chybná. Pri podrobnejšom preskúmaní textu AINORIX je možné vidieť, že nápis na minci je v skutočnosti odlišný. Pri patričnom zväčšení pomerne zreteľne vidieť namiesto AINO slovo ARMO. V spodnej časti sa nachádza XIR (čítame odzadu ako RIX), takže text by sa mal správne čítať ako „ARMORIX“.

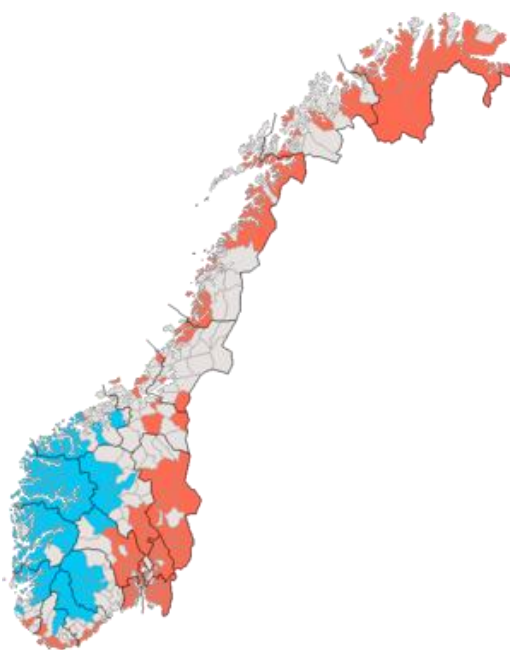
Nápis ARMORIX v slovenčine nemá význam. Keď však vložíme na začiatok písmeno H, dostaneme HARMORIX (Harmorik?), v ktorom prvá časť HARMO je zreteľne totožná s menami

Harman, Harmaniak, Harmaček, Harmat, Harmanc, Harmar, Harmoš, Harmák, Hermes atď. V prípade doloženia písmena G dostaneme GARMORIX.

Vkladanie H pred písmeno A resp. vynechávanie H na začiatku v slovách je pomerne bežný jav a netýka sa len Slovenčiny. Poznáme množstvo podobných príkladov, medzi ktorými možno spomenúť ANNA - HANNA, Elena - Helena, Enrico - Henrik, Eravisci - Heravisci, Irmioni - Hermioni, Ermunduri (tal.) – Hermunduri, Ungaria⁴ - Hungaria, Alani – Halani²⁷, Ister - Hister²⁷, arēna - harēna (zápasište - lat.)⁴⁶, Aeduī - Haeduī (Haeduovia)⁴⁶, Adria - Hadria (Adriatické more)⁴⁶, erēmīta - herēmīta (pustovník - lat.)⁴⁶, erīlis - herīlis (mužský - lat.)⁴⁶, Iberi - Hibērī⁴⁶, Jeruzalem - Hierosolyma⁴⁶, atď.

Nápis ARMORIX je blízke menu Arminius, ktoré spomína Plinius vo svojej Prírodovede. Arminius bol vodca germánskych Cheruskov, ktorý porazil rímskeho vojvodu Vara (vajra - Indrova zbraň) a jeho odseknutú hlavu poslal Marobudovi, vodcovi Markomanov (kmeň Suebov). V anglickom preklade z roku 1851³⁰ sa uvádza meno cherského vojvodu ako „Arminius or Hermann“, Arminius alebo Herman³¹. V tejto nepatrnej poznámke nachádzame zreteľný odkaz na význam mena Arminius. Arminius je latinský výraz, takže jeho pôvodné germánske meno znelo pravdepodobne Armin (ARMO), resp. Harmin, a Harmin je opäť ďalším variantom k menám Hermion, Hermes, Harman, Harmaniak, Harmaček, Harmat, Harmar, Harmoš, Harmák atď.

Výraz podobný slovu ARMO nachádzame i v Škandinávii, v švédčine, v podobe slova Ormar, čo v preklade znamená HAD. Tento výraz sa vyskytuje i v nórštine v jazyku nynorsk, pochádzajúci z dedinských nárečí, ktoré si uchovali staronorské prvky. Druhý oficiálny jazyk Nórska Bokmål, je veľkou mierou ovplyvnený dánštinou, ktorá bola viac než 400 rokov úradným jazykom v Nórsku. V jazyku Bokmål slovo had preložíme obdobne ako do dánštiny - Slanger (dánsky Slange). Stará Nóřština sa používa na juhu Nórska, práve v oblasti s najvyšším podielom (okolo 30 %) germánskej (rozumej slovanskej) haploskupiny R1a v Škandinávii.

Mapa Nórska s vyznačením obcí, kde sa ako úradný jazyk používa (2007):

■ bokmål, ■ nynorsk, ■ neutrálny

Had, resp. had-drak, a hrom majú k sebe veľmi blízko. Dalo by sa povedať, že hrom je jeden z prejavov hada-draka. Že nejde o náhodu, či účelovú slovnú hračku, dosvedčuje susedná fínština, v ktorej pod heslom HAD nachádzame výraz Käärmeet (-ä vyslovujeme medzi -a a -e) čo ma veľmi blízko ku garmet, germet – teda garmiet', harmiet', harmic či harmec (šar.), hrmiet'.

Že je možno čítať K ako G napovedá fínske slovo Unkarilainen, čo v preklade znamená Maďar, pričom časť *Unkari* bolo prevzaté z latinského *Hungarus*, resp. *Ungros*³². Obdobne je to i v slove

pakanuus (fin.) a *pagānitās* (lat.), čo v oboch jazykoch znamená pohanstvo. *Pagānus* (identické s *pakanuus*) v latinčine značí pohan a *Pakan* je i priezvisko vyskytujúce sa na Slovensku.

Škandinávského hada menom Ormar, na počudovanie nachádzame v Zoroastrizme. Zoroastrizmus je považovaný za najstaršie monoteistické náboženstvo, ktoré malo veľký vplyv na neskôr vzniknuté náboženstvá ako Judaizmus, Kresťanstvo a Islam. Ujal sa v Iráne (haploskupina *R1a*) a v niektorých častiach Afganistanu. Tieto územia boli obývané Protoiráncami, ktorí tu zostali pri presune kmeňov do Indie (haploskupina *R1a*).

Zoroastrizmus je stále živé náboženstvo s koncentráciou stúpencov v okolí mesta Yazd. Bolo to jedno z prvých náboženstiev, ktoré uctievalo všemohúceho, neviditeľného boha menom Ahura Mazdu, v zoroastriánskych chrámoch reprezentovaného "večným plameňom". Jadro učenia spočíva v dualizme, v odvekom boji protikladných božstiev reprezentujúcich dobro a zlo. Spenta Mainja (svätý duch Ahura Mazdu) alebo Ormazd či Ohrmazd podmieňuje jestvovanie, Angra Mainja (zlý duch) alebo Ahriman či Ahreman stelesňuje jeho popretie. K druhotným princípom ako ďalší existenciálny prejav Ormazda patrí neobmedzené trvanie čiže čas a nikdy nehasnúce svetlo; existenciálnou negáciou zo strany Ahrimana je znovu nijakou mierou nepostihnutý priestor a bez počiatku a bez konca ho vyplňujúce temnoty.

Zoroastriánsky Ormazd a škandinávsky Ormar (had-drak) majú zhodné nielen pomenovanie, ale i nikdy nehasnúce svetlo reprezentované ohňom, či večným plameňom (drak je ohnivým znamením). Ormazd v perzskom jazyku Pahlavi nachádzame ako Ohrmazd, čo má napodiv veľmi blízko k slovenskému ohromiť so základom hrom, v zmysle Boh (ohromný - božský). O-hrmazd je pozitívna zložka, a-hriman je negatívna zložka, jediného boha Ahura Mazdu. *Hrmazd* a *Hriman* pôsobia ako ďalšie variácie Herma (Hermes) - Hrmán, Hrmel, Hrmo, Hrmar, Harmoš, Herman, Hermion atď.

Na základe výskytu haploskupiny *R1a*, na území, kde vzniklo učenie Zoroastrianizmu, by toto konštatovanie bolo logické, avšak popravde treba povedať, že je nutná podrobná analýza (bez predsudkov) tohto myšlienkového smeru. Určité jazykové a historické súvislosti napovedajú, že nás možno v tejto oblasti bádania čakajú veľké prekvapenia.

Pôvod zoroastrianizmu je v hinduizme. Hinduizmus alebo Sanatana Dharma je veľmi zrnitá, pestrofarebná viera v Boha, ktorá pripúšťa rôzne cesty k Nemu; je to systém podobný záhrade, ktorá je síce jedna, avšak s rôznymi stromami či rastlinami. Opiera sa o základné ľudské hodnoty dobra a lásky, ktoré majú aj kresťania; toto náboženstvo verí vo večné prevetľovanie sa, z ktorého sa možno oslobodiť a dospieť do stavu, ktorý sa volá mokša (moksha), kedy sa oslobodený jednotlivec dostane do vyšších sfér (kde sú Bohovia) ³³.

Mokša doposiaľ existuje vo Fínsku u niektorých etnických skupín ako bohyňa života. V ruskom panteóne nachádzame Mokoš, ktorá v hierarchii slovanských nadprirodzených bytostí stojí v prvej trojici spolu s Démonom Drakom a Bohom-Krakom, ako matka tiel živej prírody – veľká matka ³⁴.

Mokoš - Mokša je „vodná bohyňa“ a slovo mokoš môže mať dávnoveský pôvod v slove mokrý. Vodou sa krstí, „oslobodzuje“ a sanskritské slovo mokša chápeme i vo význame - spása, sloboda, uvoľnenie. Túto Mokšu - Mokoš nachádzame aj na slovenskej minci bratislavského typu s názvom MACCIUS (Makiuš). Na reverze tejto mince je vyobrazenie štvornohej šelmy, ktorej podľa súčasných predstáv, trčia z papule ľudské nohy. Na averze mince sa nachádza do kľbka skrútený okridlený had – drak (šarkan).

Ďalšiu paralelu s hinduizmom nachádzame v pomenovaní severnej časti Európy. Škandinávia je výraz absolútne identický s menom indického boha menom Skandu. Skanda, je lúčom svetla, ktorý vznikol zo Šivovej iskry. Je Šivovou energiou a Jeho číslom je číslo šesť. Svojím oddaným odovzdáva materiálnu i duchovnú energiu, ale aj úspech ³⁵. Na Srí Lanke (haploskupina *R1a*) je veľmi známy pod menom Murugan ²⁵.

Meno Murugan rozoznávame na Slovensku v menách Murga, Murgaš, či Murgač. V strednej Európe, na území Karpatskej kotliny nachádzame množstvo riek, ktoré nesú názov Mur, Mura, Mureš (slovensky Maruša). Al-Mascudí, arabský historik a zemepisec vo svojom encyklopedickom diele „Kitám murúdz az-zahab va macádin al-džauhar (Ryžoviská zalata a bane na drahokamy)“ pomerne obsérne opisuje Slovanov. Medzi inými spomína ³⁶:

...Potom je tu kmeň, ktorý sa volá Muráva, potom kmeň Churvatín (Chorváci), potom Sásín, potom kmeň Chuššánín a napokon kmeň Barándžábín...

Je možné, žeby všetky Maravy - slovenská, rumunská a srbská boli územia, kde bol uctievaný boh Murugan, či Murgaš? Vylúčené to nie je, najmä keď si uvedomíme, že Góti (Srbi a Bulhari) dorazili na svoje dnešné územie so Škandináviu, z územia, kde uctievali boha Skandu (Murugan).

Bavorský geograf v diele *Descriptio civitatum et regionum ad septemtrionalem plagam Danubii* spomínal (okolo roku 817) severne nad Dunajom Moravu, ktorú obývajú *Marhari*. V nej sa nachádzalo 11 miest. Druhú Moravu obývali *Merehani*, ktorí mali 30 miest³⁷. *Marharov* a *Merehanov* súčasní historici svorne považujú za Moravanov. Pomenovanie *Marhari* a *Merehani* však vysvetliť nevedia.

Kmeň menom *Merehani*, singulár *Merehan* je identický s hinduistickým božstvom menom *Murugan*, resp. *Muruhan* (TYP H). Zhoda je vo všetkých štyroch spoluhláskach, vrátane koncovky, jediný rozdiel je zámena samohlásky -u za -e. Ide o takú zhodu, že o totožnosti týchto dvoch výrazov len ťažko možno pochybovať.

Obdobne je to i s kmeňom menom *Marhari*. Kmeň *Hari*, opisuje Tacitus v Germánii, ako jeden z kmeňov Suebov (Slevov). Latinsky ich nazýva *Harios* a umiestňuje ich do oblasti niekde za Karpatský oblúk, na územie dnešnej západnej Ukrajiny. *Marhar* (singular od *Marhari*) pozostáva z dvoch slov, zo slova *MAR* v zmysle *Marava* a zo slova *HAR*. V slove *HAR* je možno vidieť dvojité interpretáciu - sanskritské výrazy *HARA*, prípadne *HARI*. *HARA* je ďalšie meno pre vlasatého indického boha Šivu, *HARI* je meno boha Višnu, ktorý mal taktiež dlhé vlasy.

Výrazy *HARA*, *HARI* nachádzame v súčasnej nemčine v slove *haar*, čo znamená - vlas, vlasy, chlpy, chlpy, srst' a v slove *haarig* vo význame vlasatý. V šarištine sa pre označenie dlhých vlasov používa slovo *haro*. Tu je treba popravde povedať, že pôvod slova *haro* nie je známy. Môže ísť o slovo pôvodné, avšak nie je vylúčené, že výraz bol prevzatý od nemeckých prisťahovalcov. Pomenovanie *Marhar* označovalo teda obyvateľa Maravy uctievaného boha s dlhými vlasmi, ktorého oni sami napodobňovali pestovaním dlhých vlasov, ktoré zväzovali do vrkočov. Pre takýto "typ" vlasov sa v sanskrite používa výraz *VENI*, od ktorého sa odvíja pomenovanie *MARaVENI*, inak *Maravania* nazývaní.

Staroveká slovenská minca s nápisom *ARMORIX* (*AINORIX*) má mincu - dvojicu s nápisom *FARIARIX*. Na averze oboch mincí je zobrazená hlava s dlhým vrkočom, na reverze je taktiež rovnaký motív Harpyje, avšak tu už vidieť oproti minci *ARMORIX* určité odlišnosti. Najmarkantnejší rozdiel je v texte vyrazenom na pravej strane. Text je interpretovaný ako *FARIARIX*, a podľa neho dostala minca i pomenovanie. Nápis je rozdelený na dve časti. Prvá časť tvorí *FARIARI*, druhú - samostatne stojace *X*, nachádzajúce sa medzi nohami Harpyje.

FARIARIX.

V odbornej literatúre⁴⁷ je základ mena považovaný za germánsky, prípona *-rix* je údajne keltská. Text je rozdeľovaný na dve časti, na *FARA* a *RIX*. *Fara* je odvodzované z nemeckého *fähre*, čo znamená prevoz, prevozník je *fährmann*. Význam slova *FARIARIX* je podľa toho vykladaný ako „kráľ prevozníkov“. Meno sa v tomto význame nikde inde nezaznamenalo, a je otázne ako sa k tomuto výsledku odborníci dopracovali.

Priemerný Slovák (Sloven) nepotrebuje tituly pred ani za menom, dokonca ani veľkú fantáziu k tomu, aby nápisu jednoznačne porozumel. V slovenčine je FARA miesto, kde býva duchovný muž – farár. Slová farár i fara sú čisté slovenské výrazy bez akejkoľvek úpravy. FARIARIX teda čítame ako FARIARIK, resp. FARARIK.

Pôvod slova farár je v súčasnosti nesprávne odvodzovaný od nemeckého 'der Pfarrer'. Podľa českých etymológov (1967), základné slovo *fara* pochádza zo staronemeckého *pharre*, a to zo strednelatinského *parochia*, a to zo strednegréckeho *parokia* a to od *paroikos*. A *paroikos* je vraj zložené z *para*, čo značí vedľa, a z *oikos* (dom). Podľa tohto teda katolícky farár je „bydlíci vedľa“, respektíve osoba nachádzajúca sa vedľa domu.

Avšak grécke slovo pre farára je *papas* a žiadny *papas* „nebydlí vedľa“. Farári vo všetkých kultúrach obyčajne žijú na fare. Anglicky sa fare hovorí *parish*, nemecky *pfarre* portugalsky *paroquia*, grécky *paroikia*, slovensky *farský dom* alebo *fara*, a nikto nevie odkiaľ sa to slovo vzalo. Určite však nie od *bydlíciho vedľa*. Pritom fara je domovom alebo oddychovým miestom duchovného muža, ktorý vidí a vie viac než kto iný. Takému svätcovi sa v dravidskej Indii hovorí *pār* (plural *pārar*) alebo *pāramāṇan* čiže Brahman a jeho miestom oddychu je *paroikai*, odkiaľ potom grécke *paroikia* atď. Ten kto býva na *paroikai* je *pār* alebo *pārar*. [Dr. Cyril Hromník]

Farár teda odvodzujeme od *pārar* (tamilčina nepozná F), ktoré ak nám naozaj prišlo, tak len z východu, a od nás sa dostalo ďalej do nemčiny a nie naopak. FARIARIX teda mohlo byť pôvodne PARIARIX, s rovnakým významom. PARIARIX respektíve časť PARIAR, PARIA je identické s bohom menom Pariana (Parom) ako aj s mestom PARIENA (Nitra).

Obe mince, FARIARIX a (H)ARMORIX sú teda nielen dizajnovy identické, ale priamo na seba nadväzujú – PARIARIX (Pariarik, Parjana) ako boh Parom, boh hromu a bleskov, s hlavným náboženským sídlom v meste Pariana a (H)ARMORIX (Harmorik) ako pôvodca hromu (hrmenia), teda opäť „hromové“ božstvo.

Avšak samotná interpretácia textu mince FARIARIX nesie so sebou určité pochybnosti, pretože je pomerne benevolentná k odchýlkam. Pri podrobnejšom preskúmaní názvu je zreteľne vidieť, že F nie je F, ale podoba sa skôr ruskému, či gréckemu G. Prvému R chýba nožička, takže ak to chceme čítať ako R musíme opäť siahnuť za gréckou resp. ruskou abecedou. Druhé R dokážeme čítať ako latinské, len v prípade, ak budeme uvažovať, že je obrátené.

Je zjavné, že text je možné čítať nielen v latinčine, ale i v gréčtine, dokonca, grécka „stopa“ sa javí ako pravdepodobnejšia.

Aplikovaním gréckej abecedy dostaneme nápis ΓΑΡΙΑΙΧ, čo je omnoho bližšie vyrazenému textu ako text písaný latinkou, čítaný ako FARIARIX. ΓΑΡΙΑΙΧ čítame ako GARIA?ICH resp. GARIA?IKH. Otáznik označuje písmeno, ktoré v gréckej abecede nie je jednoznačne identifikovateľné. Písmeno sa nepodobá žiadnemu veľkému písmenu gréckej abecedy, avšak možno ho prirovnať k malému gama (γ), upsilon (υ) alebo ní (ν).

Text na minci vykazuje prvky písma antickej gréčtiny, kde možno zreteľne prečítať ΓΑΡΙΑΙΧ [GARIAUI]. X (čítame ako kh resp. ch) sa nachádza trochu nižšie, medzi nohami Harpyje.

Dostávame tak tri varianty: GARIAGICH, GARIAUICH, GARIANICH. Prvú možnosť môžeme hneď zavrhnúť, pretože písmeno G (Γ) je zobrazené zreteľne na začiatku textu. GARIANICH zavrhujem tiež, aj keď tento variant je lákavý (GARJANA). Najpravdepodobnejší je variant s písmenom upsilon, pretože zobrazený znak sa javí ako akýsi medzitvar medzi veľkým (Υ) a malým (υ) ypsilonom. Vzhľadom na rôzne varianty starogréckej abecedy, ktorej používanie bolo závislé od miestneho dialektu, je táto odchýlka prípustná.

Α α	Β β	Γ γ	Δ δ	Ε ε	Ζ ζ	Η η	Θ θ	Ι ι	Κ κ	Λ λ	Μ μ
ἄλφα	βῆτα	γάμμα	δέλτα	ἔψιλόν	ζῆτα	ῆτα	θῆτα	ἰῶτα	κάππα	λάμβδα	μῦ
alpha	beta	gamma	delta	epsilon	zeta	eta	theta	iota	kappa	lambda	mu
a	b	g	d	e	z	ē	th	i	k	l	m
[a, a:]	[b]	[g]	[d]	[e]	[zd/dz]	[ɛ:]	[tʰ]	[i, i:]	[k]	[l]	[m]
Ν ν	Ξ ξ	Ο ο	Π π	Ρ ρ	Σ σ ζ	Τ τ	Υ υ	Φ φ	Χ χ	Ψ ψ	Ω ω
νῦ	ξεῖ	ὀμικρόν	πεῖ	ῥῶ	σίγμα	ταῦ	ὑψιλόν	φεῖ	χεῖ	ψεῖ	ὤμέγα
nu	xi	omikron	pi	rho	sigma	tau	upsilon	phi	chi	psi	omega
n	ks, x	o	p	r, rh	s	t	u, y	ph	kh, ch	ps	ō
[n]	[ks]	[o]	[p]	[r]	[s, z]	[t]	[y, y:]	[pʰ]	[kʰ]	[ps]	[ɔ:]

Grécka abeceda - starogrécka výslovnosť

αι	α/αι	ει	η/ηι	οι	ω/ωι	υι	αυ	ευ	ηυ	ου
ai	ai	ei	ēi	oi	ōi	ui/yi	au	eu	ēu	ou
[aɪ]	[aɪ]	[e:]	[ɛj]	[oj]	[ɔj]	[yj]	aw/a:w	[ew]	[ɛ:w]	[o:u:]

Dvojhlásky - grécka abeceda (starogrécka výslovnosť). Dvojhlásku *av* (alpha upsilon) čítame ako *au*.

Υ Ψ υ

Znak na minci vykazuje črty *upsilon*. (v poradí zľava: veľké *upsilon*, znak na minci, malé *upsilon*)

Upsilon je v súčasnej gréckej abecede čítané ako *Ypsilon*, teda *-y*. Starogrécka výslovnosť je však v niektorých prípadoch odlišná od tej súčasnej. Konkrétne v prípade *upsilon* sa v starovekej gréčtine používal na zápis samohlásky *-u*. Vzhľadom na to, že nápis na minci určite nie je nový, mali by sme ho čítať ako *GARIAUICH*, respektíve *GARIAUIKH*.

Doposiaľ bolo nájdených a zdokumentovaných 23 mincí s nápisom „FARIARIX“, všetky v nálezoch v Bratislave a v Rakúsku, teda na území, kde ešte v 5. storočí⁴³ sídlili Suebi (Slevi), ktorí sami sebe hovorili Sloveni, a ktorí tak ako vtedy, tak i dnes v svojom nárečí používajú spoluhlásku *-u* (zjednodušene čítame ako *-u*). Z toho je zrejmé, že v slove *GARIAUICH*, nejde o štyri po sebe idúce samohlásky *I - A - U - I* (*GARIAUICH*), ale že domnelá samohláska *U* je v skutočnosti spoluhláska *-u*, v súčasnosti typická pre Záhorie a Slovácko, kedysi však hojne používaná i v iných regiónoch Slovenska a na Morave.

Ako príklad súčasnej Záhoráčtiny možno uviesť slová ako *vúu* (vôl), *veseuo* (veselo), *píuα* (píla), *žiua* (žila), *vouat* (volať), *pouedĥe* (poledne, poludnie), *káuαt* (kálať, drevo rúbať na polienka), *kauαč* (drevená pomôcka pri odkôrňovaní prútia), *spouem* (spolu), *pouedĥe* (poludnie), *ueu* (lel), *dopouĥi* (dopoly), *škouα* (škola), *siuα* (sila), *máuα* (málo), *mauĥi* (včasný), *uauoch* (lalok).

Táto spoluhláska *-u*, je v ostatných krajoch Slovenska, ako i v spisovnej slovenčine, nahrádzaná spoluhláskou *-L*, takže po drobnej gramatickej úprave dostaneme výraz už pomerne známy - *GARIALICH* respektíve *GARIALIKH*. S prihliadnutím na určité jazykové zákonitosti slovenských nárečí, je súčasnému slovenskému uchu prirodzený druhý variant, teda *GARIALIKH*, správnejšie *GARIALIK*. A tento *GARIALIK* je slovo veľmi zaujímavé hneď z viacerých dôvodov, z ktorých zatiaľ uvediem len jedno.

GARIALIK je až na koncovku zhodné so sanskritským slovom *GARJANA*, *GARJANA* v sanskrite značí zvuk - hrom, či hromový zvuk. Tento poznatok vytvára mimoriadne zaujímavú situáciu. Máme tu dve mince s rovnakým motívom (až na zopár drobných detailov) na averze i reverze s dvoma rôznymi nápsmi, jeden zobrazený latinkou, druhý gréckou abecedou, jeden čitateľný v slovenčine, druhý v sanskrite so slovenskou koncovkou (*-LIK*), obe však vyjadrujúce vsťah k jednému fenoménu - k hromu, hromovému duneniu, *GARIALIK* a (*H*)*ARMORIX*.

	Ionia	Athens	Corinth	Argos	Euboea	Modern	AP	MP
alpha	ΑΑ	ΑΑ	ΑΑ	ΑΑ	ΑΑ	Α α	[a]	[a]
beta	Β	Β	𐀀	𐀁	Β	Β β	[b]	[v]
gamma	Γ	Λ	<C	𐀃Λ	<C	Γ γ	[g]	[y]
delta	Δ	Δ	Δ	𐀅	𐀆	Δ δ	[d]	[ð]
epsilon	ϜϜ	ϜϜ	𐀈	ϜϜ	ϜϜ	Ε ε	[e]	[e]
digamma		Ϟ	Ϟ	ϞϞ	Ϟ		[w]	
zeta	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ ζ	[zd]	[z]
eta	ΘΗ					Η η	[e:]	[i]
heta		ΘΗ	ΘΗ	ΘΗ	ΘΗ		[h]	
theta	⊕⊗⊙	⊕⊗⊙	⊕⊗⊙	⊕⊗⊙	⊕⊗⊙	Θ θ	[tʰ]	[θ]
iota	Ι	Ι	Ξ	Ι	Ι	Ι ι	[i]	[i]
kappa	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ κ	[k]	[k]
lambda	𐀃Λ	𐀄	𐀃Λ	𐀅	𐀄	Λ λ	[l]	[l]
mu	ΜΜ	ΜΜ	ΜΜ	ΜΜ	ΜΜ	Μ μ	[m]	[m]
nu	ΝΝ	ΝΝ	ΝΝ	ΝΝ	ΝΝ	Ν ν	[n]	[n]
xi	Ξ		Ξ	Ξ	Χ	Ξ ξ	[ks]	[ks]
omicron	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο ο	[o]	[o]
pi	Π	Π	Π	Π	Π	Π π	[p]	[p]
san			Μ	Μ	Μ		[s]	
koppa	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ		[q]	
rho	ΡΔ	ΡΡ	ΡΡ	ΡΡ	Ρ	Ρ ρ	[r]	[r]
sigma	Ξ	Σ		Ξ	Σ	Σ σς	[s]	[s]
tau	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ τ	[t]	[t]
upsilon	ΥΥ	ΥΥΥ	ΥΥΥ	ΥΥΥ	ΥΥΥ	Υ υ	[u]	[i]
phi	Φ	Φ⊕	Φ⊕	Φ⊕	Φ⊕	Φ φ	[pʰ]	[f]
khi	Χ	Χ	Χ	Χ	ΥΨ	Χ χ	[kʰ]	[x]
psi	ΥΨ		ΥΨ	Ψ		Ψ ψ	[ps]	[ps]
omega	Ω					Ω ω	[o:]	[o]

Porovnanie variácií rannogréckych typov písma z rôznych lokalít (Ionia, Athens, Corinth, Argos, Euboea) so súčasnou gréckou abecedou (Modern). Stĺpec AP zobrazuje starovekú výslovnosť, MP modernú výslovnosť.

Vyvstáva tu otázka, čo tým chceli autor či autori povedať. Jedná sa snáď o pomenovanie jedného božstva, ktorého uctievali pod dvoma rozličnými menami dve rozličné náboženské skupiny, či dva slovenské kmene? Tí pôvodní (domáci) a tí čo prišli zo severu? Alebo to bolo inak? Bol ako prvý razený GARIALIK a po ňom, možno i vplyvom prísťahovaleckej vlny, (H)ARMORIX už v novo zavedenej latinčine? Je vari existencia týchto mincí dôkaz kultúrnej (nie výmeny obyvateľstva!) reformy, vrátane písma? Mohlo ísť v prípade mince GARIALIK o pôvodné písmo, používané na našom území, našimi predkami? Veď nemožno si nevšimnúť, že jednotlivé znaky vykazujú v porovnaní s ostatnými územiami, kde vládol Hermes (Ionia, Atény, Korint, Argos - vid'. tabuľka) nepatrné odlišnosti (písmená -A, -u, -Γ).

Samotná gamma (-Γ) má v staršom období tak veľkú variabilitu zápisu (tvarov), že je na mieste pochybnosť, či možno vôbec uvažovať o prvom písmene nápisu ako o písmene G. Samotný tvar síce pripomína akési skrútené -Γ (G), avšak rovnako tomu zodpovedá i staroveký zápis písmena pí (vid'. tabuľku), dokonca to zatočenie smerom dole i územný rozsah používania, písmeno pí posúva do role favorita. V tom prípade by sme nápis nemali čítať ako GARIALIK, ale správnejšie - PARIALIK, teda PARIANA. A kruh sa uzatvoril. Boh menom PARIANA (Parjana) a boh menom (H)ARMORIK, majú na minciach rovnaké motívy. Tento samotný fakt vypovedá za všetky argumenty.

Otázkou na zamyslenie zostáva, či by sme pomocou starogréckych znakov nemali čítať i nápis (H)ARMORIX. V takom prípade by text RIX nebol čitateľný ako RIX, ale obrátene, v súlade s orientáciou textu ARMO, takže by výsledný text znel : ARMO-UICH respektíve ARMOUIKH, teda ARMOLIK (HARMOLIK). Znak A spolu so znakom R sú odlišné od znakov A (Λ) a R (Ρ) použitých v prípade mince PARIALIK /GARIALIK, avšak v súlade s typom písma používaným napríklad v Korinte, Aténach či v Argose.

Riešení i interpretácií sa núka hneď niekoľko a nájsť tu najsprávnejšiu je dnes veľmi ťažké ak nie nemožné. Každopádne však možno jednoznačne povedať, že nech použijeme akúkoľvek abecedu, výsledkom budú vždy len slová čitateľné v slovenčine a jej nárečiach. A tie sú kľúčom k odhaleniu pôvodu všetkých biatekov i našej skutočnej histórie.

Škandinávski SLOVENI.

Názov Švédska je odvodzovaný od germánskeho kmeňa Suebov (švédsky svear), ktorý obýval oblasť centrálneho Švédska (Svealand). Pôvodné označenie znelo - Sverige (*Svea rike*, ríša Suebov). V južnom Švédsku, pri hraniciach s Nórskom, sa nachádza provincia Bohuslän, ktorá je známa vysokou koncentráciou nástenných malieb. Bohuslän v slovenčine znie ako územie zasvätené Bohu (obdobne ako Bohuslav). Krajinu s podobným pomenovaním nachádzame i v strednej Európe, ktorej starobylý názov znie Bohemia. Obe majú spoločné jadro v slove BOH. Bohuslän ako "Bohu sláva" a Bohémia ako krajina „bohémov“, uctievatelov božstva menom Boh. Výraz Bohémia je v súčasnosti odvodzovaný od slova Boiohaemum, vo význame „územie Bójov“. Presvedčenie v túto „pravdu“ je také silné, že sa v tomto prípade to ani len nepokúšam spochybňovať.

Bohuslän a Bohémiu však nespája len ich názov. Spojitosť medzi strednou a severnou Európou možno objaviť aj v historických zdrojoch. Kanonik brémskeho biskupstva zo začiatku 13. storočia, vo svojom popise severských krajín „Descriptio insularum Aquilonis“ roku 1210 uvádza poznatky misionárov, obchodníkov a plavcov, a potom konštatuje, že spodok vtedajšieho Švédska majú v rukách Švédi, stred Góti a sever Vandali. A tí Vandali rozprávali slovanským jazykom³⁸.

A.F. Zvrškovec vo svojom článku Vandalizmus a Vandali³⁹ spomína švédsku kráľovnú Kristínu, ktorá ukončila svoj život v Ríme a na jej náhrobnom kameni je napísané, že skonala ako kráľovná Vandálie. Ďalej spomína existenciu mapy južného Švédska z 12. storočia, na ktorej sa nachádza mesto Morávia, z ktorého vyteká rieka Netra. K tejto mape som sa nedostal, avšak informácia zdá sa byť hodnoverná, pretože mesto Moravia sa nachádza ešte i na mape Škandinávie pochádzajúcej zo 16. storočia⁴⁰.

Nemusíme však hneď siahať po starovekých mapách. Na tých súčasných nájdeme napríklad mestá ako Harmanger, Sala, Kovland, Mora, Tärna, Gråssjön (Krasjon - Krásna, Krasno, Krosno), Mørkri (Mokrý, Mokrad'), Vindeln (Vinidi, Vandali), Granö (Gran - staroveký názov pre Hron, prípadne Grad), Rödön, Rödånäs (Rodná), Lemesjö (Lemeš, na Slovensku - Lemešany), Byssträsk (Bystrica), Hornmyr (Horný mir obdobne ako Budimír), Bellvik (belavý, belij, biely), Drevdagen, Drevsjø (drevo, chorvátsky drevni - starý), Galabodarna (Gala bodarna, Kala vodarna - kalná voda), Drobak (Drobný), Dragsvik (drag chorvátsky drahý, draga - zátoka); či vrchy menom Ravnåsen (Ravná - Rovná, Rovina), Bogajell (Bog - Boh), Skåla, Gervenåkkö (Červenako - Čerevnák, či žervenako - žeravý), jazero Byssträsket (Bystrické), rieka Granan (Gron - Gron) atď.

Prevažná časť týchto geografických lokalít sa nachádza na severe Švédska, práve v oblasti, kde sídlili Vandali, ktorých spomína kanonik brémskeho biskupstva zo začiatku 13. storočia. Vandali, známi ako kmeň germánsky, boli očividne Slovania, a potvrdzujú to nielen historické dokumenty a zemepisné názvy, ale i fínština, v ktorej pod označením Rus nachádzame výraz Venäläinen - Ven(d)ala(inen).

Časť mapy Škandinávie zo 16. storočia. V strede (pod nápisom GOTHIA) zreteľne vidieť mesto MORAVIA (http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Carta_Marina-lightened.jpg).

Jazyková odlišnosť obyvateľov súčasných severských krajín a novodobých slovanských jazykov je zapríčinená dvoma faktormi. Prvým je vplyv Normanov (haploskupina I1) migrujúcich zo severu z Grónska a severnej Ameriky do strednej a južnej Škandinávie a Dánska a odtiaľ na Britské ostrovy a na územie dnešného Nemecka a do Stredomoria. Druhým je latinčina, ktorá počnúc stredovekom, postupne prekryla nielen pôvodný jazyk súčasných románskych národov, ale významným spôsobom ovplyvnila aj jazyky „súčasných národov germánskych“. Slovania (Germáni), až na zopár výnimiek (Maďari, Rumuni), si dokázali svoj jazyk uchovať v takmer nezmenenej podobe až do súčasnosti. Tomuto zodpovedá i príbuznosť slovenčiny a sanskritu - staroindického jazyka, či súčasnej tamilčiny, na čo poukazuje Dr. Cyril Hromník. Takzvaný proto-indoeurópsky jazyk, od ktorého je v súčasnosti odvádzaná prevažná časť jazykov Európanov, je umelým elementom rekonštruovaným pomocou komparatívnej lingvistiky, o ktorého hodnovernosti a reálnosti už v čase jeho vzniku boli veľké pochybnosti.

Obsadzovanie severnej Európy cudzincami zo severu, opisuje španielsky obchodník a diplomat Ibráhím ibn Ja'kúb at-Turtúší (zhruba polovica 10. storočia)⁴²:

Sídlia (Slovania - Suebi) v najúrodnejších krajinách, najbohatších na rozličné prostriedky obživy. Veľmi usilovne obrábajú pôdu a zabezpečujú si požívať. V tomto ohľade prekonávajú všetky severné národy. Ich tovary putujú po súši, ale aj po mori k Rusom a do Konštantínopolu. Väčšina severných národov hovorí po slovansky, lebo sa pomiešali so Slovanmi. Medzi nich patria kmene at-Tudiškijún (prekladané ako Nemci), al-Ankalajún (niektorí „nadšenci“ v tom slove vidia slovo „Maďari“)...

Al-Ankalajún pripomína skôr germánsky kmeň menom *Anglii* (lat.), ktorých spomína Tacitus vo svojej Germánii. Angliovia, latinsky *Anglii* - *Ankalajún* resp. *Angalaj(ún)*, ktorí sídlili na Jutskom polostrove, resp. v dnešnom severnom Nemecku.

Jačkúb at-Turtúší ďalej opisuje územie Slovanov⁴²:

Slovanské krajiny sa rozprestierajú od Stredozemného mora až po Severné more. Severné národy sa však niektorých týchto krajín zmocnili a bývajú medzi Slovanmi dodnes.

Aké krajiny má na mysli? Ide o územie dnešného Nemecka? Pravdepodobne áno, avšak nielen o to. Poznámka: „*Ich tovary putujú po súši, ale aj po mori k Rusom a do Konštantínopolu*“, naznačuje smer obchodnej trasy - cez more k Rusom a potom ďalej do Konštantínopolu. Na základe uvedeného, je možné sa domnievať, že severné národy sa zmocnili nielen Nemecka a Dánska, ale i celej Škandinávie, obývanej Suebmi (Slovenmi). Tomuto scenáru do detailov zodpovedá genetické zloženie obyvateľov Škandinávskych krajín, s vysokým podielom Slovenskej Y-DNA haploskupiny (*R1a*) a dominantnej Nordickej (severné národy) Y-DNA haploskupiny (*I1*).

Avšak slovanské jazyky sa v severnej Európe intenzívne používali ešte v druhej polovici 17. storočia! Keď v roku 1697 umrel švédsky kráľ Karol XI, bola pri tejto príležitosti napísaná pohrebná reč, ktorú v Štokholme 24 novembra 1697 na zhromaždení švédskeho dvora prečítal oficiálny kráľovský ceremoniár. Tu je časť z nej⁴⁴:

Placzewnaja recz na pogrebenie togho prez segho welemozneiszago i wysokorozdennagho knjazja i ghossudarja Karolusa odinatsetogho swidskich, gothskich i wandalskich (i proczaja) korola, slavnagho, blaghogowennagho i milostiwagho naszego ghossudaja (!), nynjeze u bogha spasennagho. Kogda jegho korolewskogo weliczestwa ot duszi ostawlennoe tjelo, s podobajuszczjusae korolewskoju scestju, i serserdecznym wsich poddannyh rydaniem byst pogrebenno w Stokolnje (!) dwatset-scetwertago nowemrja ljeta ot woploszczenia bogha slowa 1697...

Ďalej nasleduje šesť strán taktiež v miestnom slovanskom jazyku, ukončených oslavnou básňou o zomrelom kráľovi. Tento text sa dochoval a je umiestnený v súbore kódexu univerzity v Uppsale, počínajúc stranou 833 (tohto kódexu), zaberajúc 8 strán. Známy je ešte jeden exemplár, uložený v Kráľovskej knižnici v Štokholme⁴⁵.

Dôležitým bodom tejto pohrebnej reči je poznatok, pre koho bola táto reč určená! Kto bola cieľová skupina? Neboli to drobní poddaní, ale prítomná šľachta, vysokopostavená vrstva spoločnosti! To značí, že za posledných tristo rokov muselo prebehnúť v severnej Európe silné odnárodňovanie, obdobné „maďarizácii“ a „ponemčovaniu“, ktoré z tohto obdobia dôverne poznáme v našich končinách.

Zaujímavé paralely dostaneme porovnaním germánskeho osídlenia strednej a severovýchodnej Európy (podľa Tacita) s „neskoršími“ slovanskými územiami. Pomerne značné množstvo názvov Germánskych a Slovanských kmeňov vykazujú podobnú, ak nie identickú skladbu, či totožný význam a dokonca, niektoré sa nachádzajú na približne rovnakom teritóriu (viď tabuľka).

Germánske kmene	Slovanské kmene
Chatti	Hadi (Srbi)
Goti	Gadi, Hadi (Srbi, Bulhari)
Ostrogóti	Ustutrána (Al-Mas'údi - O Slovanoch)
Cherusci	Chorváti
Helisios, Halani (Alani)	Haličania
Lygii	Uliči (Lučani)
Manimos	Manábin (Al-Mas'údi - O Slovanoch)
Rugii	Rusi
Lemovii	Lemkovia
Nemetes	Nemci
Helveconas	Havolania
Marcomani / Marhari	Maraveni (Moravania)
Suebi (Suevi), Suobeni	Slevi, Sloveni

Pre pomenovania mnohých ďalších germánskych kmeňov jestvuje čisté a logické vysvetlenie v jazykoch súčasných Slovanov, či v jazykoch iných súčasných európskych jazykov so zjavným prepojením na Slovanov.

Pri pohľade na obe mapy (Tacitova Germánia a územia Slovanov), je na prvý pohľad zjavné, že ide temer o identické územia a je takmer nemožné uvažovať o tom, že k takejto rozsiahlej výmene obyvateľstva došlo v priebehu niekoľkých storočí, aj vzhľadom na to, že Suebi sú na území Slovenska opisovaní ešte v 5. storočí⁴³. Na ich čele v roku 468 stál suebsky kráľ Hunimund opisovaný ako *Hunimundus Suavorum dux*, čo by sme správne (pomocou jazyka Suevov - dnešnej Záhoráčtiny) mali čítať ako *Hunimundus Slavorum dux*, teda Hunimundus Slovenský vládca (knieža).

Pojem German za posledných dvesto rokov dôsledkom politickej objednávky zmenil svoj skutočný význam. Stal sa symbolom nadradenosti a osobitosti, stal sa kultom. V skutočnosti však značne utrpel. Utrpel tým, že stratil historickú kontinuitu, zmenou jazyka a náboženstva stratil svoj pôvodný význam a stal sa označením pre úzku skupinu moderných národov, ktorých pôvod je síce germánsky, avšak z pohľadu genetiky len v minimálnej miere, neprekračujúc hranicu 30 percent.

Vzhľadom na historickú kontinuitu, prerušenú iba v posledných dvoch či troch storočiach, by sme mali správne používať pomenovanie Germáni nielen pre Škandinávске národy a Nemcov, ale i pre všetkých súčasných Slovanov, a označenie Sloveni pre všetkých Suebenov (Suebov), pričom to nie sú len dnešní Slováci, ale i Moraváci, Maďari, Slovinci, Česi, minimálne východná časť Rakúska, Halič, západná časť Ukrajiny, Sedmohradsko a Chorvátsko (podľa Tacita i celé Poľsko a časť Škandinávie).

Súčasný pomenovanie Suebov v podobe výrazu Svébi bolo na Slovensko importované z českého Svébové. Popri inom aj na tomto slove zreteľne vidieť, v akej otrockej závislosti sa nachádza historická veda na Slovensku. Poslušne sme preberali nielen myšlienky a teórie, ale i názvy a pomenovania. A len tak sa mohlo stať, že slovo Suebi, ktoré v nárečí západného Slovenska a Moravy, Liptova i Rimavskej doliny znamená Slevi, teda Slávi, len tak sa mohlo stať, že to naši historici premenovali na nič nehovoriace Svébi. Že nejde v žiadnom prípade o náhodu, či slovnú hračku, dokazuje jednoznačný fakt, že historikmi spomínaní Suebi (rozumej Slevi), žili a pracovali práve na území dnešných Moravákov, Záhorákov, či Rimavanov, a že títo sú ich priami potomkovia, čo aj v svojom rodnom nárečí dosvedčujú tým, že rozumejú slovu Suev.

Oskár Cvengrosch

1. Július Handžárik, Maďarské podvody, Eko-konzult 2009, str.30
2. Marián Tkáč, Kedy sa začínajú slovenské dejiny, Literárny týždenník 24. júl 2009
3. Prof. PhDr. Richard Marsina, DrSc., Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov I., Literárno informačné centrum, Bratislava 1999, str. 117-119
4. MAGNAE MORAVIAE FONTES HISTORICI I, Státni pedagogické nakladatelství PRAGAE-BRUNAE, 1964, str. 367
5. Tacitus, Z dejín cisárského Ríma, Svoboda 1976
6. Vladimír Ferák, Čo hovorí DNA o genetických koreňoch slovenskej populácie, Katedra molekulárnej biológie, Prírodovedecká fakulta UK.
<https://www.vedatechnika.sk/SK/VedaASpolocnost/NCPVaT/Stranky/CoHovoriDNAoGenetickychKorenochSlovenskejPopulacie.aspx>
7. The Y Chromosome Consortium, The university of Arizona, <http://ycc.biosci.arizona.edu/>
8. Origins, age, spread and ethnic association of European haplogroups and subclades, http://www.eupedia.com/europe/origines_haplogroupes_europe.shtml
9. Publius Cornelius Tacitus, De origine et situ Germanorum, anno domini XCVIII, kap. XXXVIII, E Wikisource
10. Publius Cornelius Tacitus, Germania, translation based on A.J.Church and W.J.Brodribb (1876), from Wikisource
11. Július Špaňár/Jozef Hrabovský, Latinsko/slovenský a Slovensko/latinský slovník, SPN 1962, str. 156
12. MAGNAE MORAVIAE FONTES HISTORICI I, Státni pedagogické nakladatelství PRAGAE-BRUNAE, 1964, str. 342
13. Prof. PhDr. Richard Marsina, DrSc., Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov I., Literárno informačné centrum, Bratislava 1999, str. 142
14. Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov II., Literárno informačné centrum, Bratislava 1999, str. 232
15. Konštantín Palkovič, Záhorácky slovník, Vydavateľstvo HEVI, s.r.o. 1997, str. 177
16. Pavol Dobšínský, Prostónárodné slovenské povesti, zväzok II, Tatran, Bratislava 1974, str. 223, 297, 157
17. Cyril A. Hromník, Vsup údajných Slovanov-Zablatencov do európskych dejín, KULTÚRA 15/09; Tajne dejiny - <http://www.tajnedejiny.sgo.sk/?p=68>
18. Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov II., Literárno informačné centrum, Bratislava 1999, str. 245

19. Prof. PhDr. Richard Marsina, DrSc., Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov I., Literárno informačné centrum, Bratislava 1999, str. 52
20. Tacitus, Z dejín cisárského Ríma, Svoboda 1976, str. 43
21. Dejiny slovenčiny, Wikipédia
22. Vojtech Zamarovský, Bohovia a hrdinovia antických bájí, Vydavateľstvo PERFEKT 1998, Bratislava, str. 182
23. Rudo Irša, osobná korešpondencia autora
24. W. R. S. Ralston, Songs of the Russian People, 1872, str. 87, <http://www.sacred-texts.com/neu/srp/srp00.htm>
25. Juraj Šipoš, osobná korešpondencia autora
26. Vojtech Zamarovský, Bohovia a hrdinovia antických bájí, Vydavateľstvo PERFEKT 1998, Bratislava, str. 158
27. AMMIANI MARCELLINI HISTORIAE LIBER XXXI, <http://www.thelatinlibrary.com/ammianus/31.shtml>
28. Rudolf Irša, Slovo a Oslovanoch ich démonoch a bohoch, str. 145
29. Pavol Dobšínský, Prostonárodné slovenské povesti, zväzok I, Tatran, Bratislava 1974, str. 379
30. NATURAL HISTORY OF PLINY, TRANSLATED BY THE LATE JOHN BOSTOCK, M.D., F.R.S. AKD H. T. RILEY, Esq, B.A., LATE SCHOLAR OF CLAE E HALL, CAMBRIDGE, LONDON; HENRY G. BOIIN, YORK STREET, COVENT V MDCCCL. str 348
31. Július Špaňár/Jozef Hrabovský, Latinsko/slovenský a Slovensko/latinský slovník, SPN 1962, str. 757
32. Ľubomír Ď u r o v i č, ZPRÁWA PJSMA SLOWENSKÉHO TOBIÁŠA MASNICIA* A PROBLÉM SLOVENSKEJ IDENTITY
33. George Nandana Sipos (Juraj Šipoš), Ganeš a Kumara - úvod do hinduizmu, <http://www.freebsd.nfo.sk/hinduizmus/ganesh.htm>
34. Rudolf Irša, Slovo a Oslovanoch ich démonoch a bohoch, str.128
35. George Nandana Sipos (Juraj Šipoš), Boh Skanda, <http://www.freebsd.nfo.sk/hinduizmus/skanda.htm>
36. Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov II., Literárno informačné centrum, Bratislava 1999, str. 238
37. Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov II., Literárno informačné centrum, Bratislava 1999, str. 154
38. Recenzia : Slovenské dejiny I., Anton Semeš, recenzia bola uverejnená v dvojtyždenníku Kultúra 16/2009
39. A.F. Zvrškovec, Vandalizmus a Vandali časopis Tempo - 5.jún 2006
40. Carta Marina-lightened.jpg, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Carta_Marina-lightened.jpg
41. Publius Cornelius Tacitus, De origine et situ Germanorum, anno domini XCVIII, kap. XL, E Wikisource
42. Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov II., Literárno informačné centrum, Bratislava 1999, str. 245, 242
43. Ján Steinhübel – Nitrianske kniežatstvo, vydavateľstvo RAK, Bratislava 2004, str. 17
44. Плачевная речь по Карлу XI, или На каком языке говорили в Швеции?, <http://gorod.tomsk.ru/index-1228868796.php>
45. NORDISK TIDSKRIFT för BOK OCH BIBLIOTEKSVÄSEN, UPSALA & STOCKHOLM, ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-A.-B., ÅRG. I. 1914, str. 368, <http://runeberg.org/bokobibl/1914/0003.html>
46. Július Špaňár/Jozef Hrabovský, Latinsko/slovenský a Slovensko/latinský slovník, SPN 1962, str. 267, 266, 270, 271
47. Prof. PhDr. Richard Marsina, DrSc., Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov I., Literárno informačné centrum, Bratislava 1999, str. 133
48. Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov II., Literárno informačné centrum, Bratislava 1999, str. 241
49. Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov II., Literárno informačné centrum, Bratislava 1999, str. 238
50. Vojtech Zamarovský, Bohovia a hrdinovia antických bájí, Vydavateľstvo PERFEKT 1998, Bratislava, 236